

Regeringens proposition

2005/06:143

Miljövänlig el med vindkraft – åtgärder för ett livskraftigt vindbruk

Prop.
2005/06:143

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Harpsund den 16 mars 2006

Göran Persson

Mona Sahlin
(Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen vill med denna proposition betona vikten av att kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter aktivt bidrar till förbättrade förutsättningar för planering av en lokalt förankrad, förnybar och långsiktigt hållbar elproduktion från vind, här också benämnt vindbruk.

Vindkraft bör ges högre prioritet än vad som i dag är fallet. I propositionen presenteras inriktningen på regeringens arbete med vindkraft och vindbruk under de kommande fem åren, bl.a. redovisas följande insatser:

- ett stöd för den kommunala översiktsplaneringen införs för de kommuner som genom aktiva planeringsinsatser utvecklar förutsättningarna för en utbyggnad av vindkraftsanläggningar,
- fastighetsskatten för vindkraftverk sänks från 0,5 procent till 0,2 procent,
- ett nationellt center för vindbruk skapas för att sprida kunskap om naturresursen vind och säkerställa tillgången till information för att underlätta planering för vindkraft,
- förlängningen av pilotprojektstödet för att stödja en marknadsintroduktion av vindkraft bör i ökad utsträckning inriktas mot förutsättningar i landområden med goda vindförutsättningar och utvärderingar av tidigare investeringar,
- fortsatt förenklingsarbete och översyn för att underlätta för vindkraften, bl.a. genom att gränsen mellan anmälningsplikt och tillståndsplikt för vindkraftverk kommer att höjas.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt	4
3	Ärendet och dess beredning.....	7
4	Vindkraft i politiken	9
5	Vindbruk för ett hållbart samhälle.....	12
5.1	En näring i vardande	12
5.2	Regional och lokal utveckling och sysselsättning	13
5.3	Högre prioritet för vindkraft i myndighetsarbetet.....	16
5.4	Länsstyrelsernas roll	19
6	Planeringsförutsättningar för vindkraft	21
6.1	Stöd till översiktlig planering för vindkraft	21
6.2	Utsjöplanering.....	23
6.3	Planeringsmål och riksintressen för vindkraft	24
7	Förbättrade förutsättningar för vindbruk.....	27
7.1	Forskning om vindkraft.....	27
7.2	Förlängd satsning på pilotprojekt.....	30
7.3	Sänkt fastighetsskatt för vindkraftverk	32
7.4	Ändrade tillståndsgränser.....	34
8	Samlad information kring vindbruk	38
9	Konsekvensanalys	41
10	Författningskommentar	44
Bilaga 1	Förteckning över remissinstanser för Vindkraftsutredningens betänkande Rätt plats för vindkraften (SOU 1999:75).....	45
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanser för Energimyndighetens rapport Vindkraften i Sverige.....	46
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser för Boverkets rapport Förutsättningar för storskalig utbyggnad av vindkraft i havet, Vänern och fjällen.....	47
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanser för Egendomsskattekommitténs betänkande Reformerade egendomsskatter (SOU 2004:36).....	48
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 mars 2006.....	49

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2005/06:143

Regeringen föreslår att riksdagen

dels antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen om statlig fastighetskatt

dels godkänner vad regeringen föreslår om

2. användning av anvisade medel för pilotprojekt (avsnitt 7.2)

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt Prop. 2005/06:143

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Fastighetsskatten utgör för varje beskattningsår

a) 1,0 procent av:

taxeringsvärdet eller, om det är lägre, det underlag som avses i 2 a § avseende småhusenhet, bostadsbyggnadsvärdet och tomtmarksvärdet eller, om det är lägre, det underlag som avses i 2 a § avseende småhus på lantbruksenhet, 75 procent av marknadsvärdet avseende privatbostad i utlandet,

b) 0,5 procent av:

taxeringsvärdet eller, om det är lägre, det underlag som avses i 2 a § avseende hyreshusenhet till den del det avser värderingsenhet för bostäder, värderingsenhet för bostäder under uppförande, värderingsenhet avseende tomtmark som hör till dessa bostäder samt annan värderingsenhet avseende tomtmark som är obebyggd.

c) 1,0 procent av:

taxeringsvärdet avseende hyreshusenhet till den del det avser värderingsenhet för lokaler, värderingsenhet för lokaler under uppförande och värderingsenhet avseende tomtmark som hör till dessa lokaler,

d) 0,5 procent av:

taxeringsvärdet avseende industrienhet och elproduktionsenhet med undantag för sådan elproduktionsenhet som utgörs av taxeringsenhet med vattenkraftverk.

d) 0,5 procent av:

taxeringsvärdet avseende industrienhet och elproduktionsenhet med undantag för *sådan elproduktionsenhet* som utgörs av taxeringsenhet med vattenkraftverk *eller av taxeringsenhet med vindkraftverk,*

e) 1,2 procent av:

taxeringsvärdet avseende sådan elproduktionsenhet som utgörs av taxeringsenhet med vattenkraftverk.

e) 1,2 procent av:

taxeringsvärdet avseende sådan elproduktionsenhet som utgörs av taxeringsenhet med vattenkraftverk,

f) 0,2 procent av:

taxeringsvärdet avseende sådan elproduktionsenhet som utgörs av taxeringsenhet med vindkraftverk.

Innehåller byggnaden på en fastighet, som är belägen i Sverige, bostäder och har byggnaden beräknat värdeår som utgör året före det fastighetstaxeringsår som föregått inkomsttaxeringsåret, utgår dock ingen

¹ Senaste lydelse 2006:3.

fastighetsskatt på bostadsdelen för det fastighetstaxeringsåret och de fyra följande kalenderåren och halv fastighetsskatt för de därpå följande fem kalenderåren enligt vad som närmare föreskrivs i femte stycket. Detsamma gäller färdigställd eller ombyggd sådan byggnad, för vilken värdeår inte har åsatts vid ny fastighetstaxering, men som skulle ha åsatts ett värdeår motsvarande året före det fastighetstaxeringsår som föregått inkomsttaxeringsåret, om ny fastighetstaxering då hade företagits.

För fastighet, som avses i 2 kap. 13 § inkomstskattelagen (1999:1229), skall fastighetens andel av taxeringsvärdet på annan samfällighet än sådan som avses i 6 kap. 6 § första stycket nämnda lag inräknas i underlaget för fastighetsskatten om samfälligheten utgör en särskild taxeringsenhet.

Har byggnad, som är avsedd för användning under hela året, på grund av eldsvåda eller därmed jämförlig händelse inte kunnat utnyttjas under viss tid eller har i sådan byggnad för uthyrning avsedd lägenhet inte kunnat uthyras, får fastighetsskatten nedsättas med hänsyn till den omfattning, vari byggnaden inte kunnat användas eller uthyras. Har så varit fallet under endast kortare tid av beskattningsåret, skall någon nedsättning dock inte ske.

Om fastighetsskatt skall beräknas enligt olika grunder för skilda delar av fastigheten skall underlaget för beräkningen av fastighetsskatten för dessa delar utgöras av den del av värdet som belöper på respektive fastighetsdel. Den nedsättning av fastighetsskatten som föreskrivs i andra stycket skall såvitt avser småhusenhet beräknas på den del av taxeringsvärdet som belöper på värderingsenhet som avser småhuset med tillhörande tomtmark, om tomtmarken ingår i samma taxeringsenhet som småhuset. Detsamma gäller i tillämpliga delar småhus med tillhörande tomtmark på lantbruksenhet. För hyreshusenhet beräknas nedsättningen på den del av taxeringsvärdet som belöper på värderingsenhet som avser bostäder med tillhörande värderingsenhet tomtmark, om tomtmarken ingår i samma taxeringsenhet som hyreshuset.

Att skillnaden mellan den fastighetsskatt som i första stycket d föreskrivs för elproduktionsenhet och den fastighetsskatt som enligt första stycket f föreskrivs för sådan elproduktionsenhet som utgörs av taxeringsenhet med vindkraftverkan utgöra stöd av mindre betydelse framgår av kommissionens förordning (EG) nr 69/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse².

---

² EGT L 10, 13.1.2001, s. 30, Celex 32001R0069.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007 och tillämpas första gången vid 2008 års taxering. Prop. 2005/06:143
2. Har beskattningsåret påbörjats före ikraftträdandet tillämpas äldre regler för den del av beskattningsåret som infaller före ikraftträdandet.

Riksdagen antog i juni 2002 propositionen Samverkan för en trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17, rskr. 2001/02:317). Regeringen ser nu över möjligheterna att ytterligare förbättra förutsättningarna för en omfattande utbyggnad av vindkraften.

Planering för och lokalisering av vindkraftsanläggningar

Regeringen beslutade den 23 april 1998 att tillsätta en särskild utredning för att sammanställa aktuella uppgifter och erfarenheter av utbyggnaden av land- och havsbaserad vindkraft, analysera förutsättningarna för en fortsatt utbyggnad av vindkraft i Sverige samt föreslå kriterier för lokalisering (dir. 1998:35). Utredningen tog namnet Vindkraftsutredningen och presenterade i juni 1999 betänkandet *Rätt plats för vindkraften* (SOU 1999:75). Betänkandet har remissbehandlats och en sammanställning över yttrandena finns tillgänglig i Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (dnr M1999/3002/Na). En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 1*.

I enlighet med Vindkraftsutredningens förslag gav regeringen den 6 juli 2000 Statens energimyndighet (Energimyndigheten) i uppdrag att ta fram områden på land och till havs med särskilt goda förutsättningar för vindkraftverk samt lämna förslag till planeringsmål för vindkraften (dnr N2000/5331/ESB). I maj 2001 redovisade Energimyndigheten rapporten *Vindkraften i Sverige*. I rapporten föreslås bl.a. ett planeringsmål för vindkraft på 10 TWh till år 2015. Energimyndighetens rapport har remissbehandlats. Rapporten och en sammanfattning av de remissvar som inkommit finns tillgängliga på Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (dnr M2005/89/E). En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. Mot bakgrund av Vindkraftsutredningens och Energimyndighetens rapporter föreslog regeringen i mars 2002 att ett nationellt planeringsmål för vindkraft fastställs till en årlig produktionskapacitet på 10 TWh år 2015 (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17, rskr. 2001/02:317). Riksdagen ställde sig bakom regeringens förslag.

Den 6 juli 2000 beslöt regeringen även att tillsätta en interdepartemental arbetsgrupp för att undersöka förutsättningarna för lokalisering av vindkraftverk till havs- och fjällområden (dnr M2000/2749/Na). Gruppen arbetade under benämningen AgVIND och redovisade i februari 2001 sitt arbete där underlag för beslut om fortsatt arbete också ingick (dnr M2001/440/Na). Av rapporten framgick att det saknades mycket kunskap om vissa aspekter av vindkraft. Mot bakgrund av rapporten lämnade regeringen under 2001 i olika uppdrag åt Boverket, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Försvarsmakten och Affärsverket svenska kraftnät att redovisa planerings- och beslutsunderlag som visar de övergripande förutsättningarna för en storskalig utbyggnad av vindkraftsanläggningar i havs- och fjällområden. Fiskeriverket fick genom sitt regleringsbrev för budgetåret 2002 i uppdrag att redovisa den havsbaserade vindkraftens effekter på fisket och fiskebestånden. För Boverkets del resulterade uppdraget (dnr M2001/3175/Na) i skrivelsen

Förutsättningar för storskalig utbyggnad av vindkraft i havet, Vänern och fjällen (dnr M2003/2202/Hm) som lämnades in till regeringen i juli 2003. Boverket pekade bl.a. ut behovet av pilotprojekt samt att planeringen av utplaceringen sker i samråd med länsstyrelserna. Skrivelsen har remissbehandlats och en sammanställning över yttrandena om vindkraft på land finns tillgänglig i Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (dnr M2003/2202/Hm). En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*.

Länsstyrelserna fick efter regeringsbeslut den 17 juni 2004 i uppdrag att redovisa planeringsunderlag för utbyggnad av stora vindkraftsanläggningar (dnr M1999/3002/Na, M2003/2202/Hm, M2004/1936/Hm). Enligt direktiven skulle länsstyrelserna redovisa resultaten av arbetet för landområden senast den 1 juni 2005 och för havsområden senast den 1 april 2006. Den 10 november 2005 kompletterade regeringen uppdragen till länsstyrelserna med begäran om att ta fram kompletterande och utökad planeringsunderlag för stora vindkraftsanläggningar med en ny redovisning av vindförutsättningarna och en bedömning av effekterna för den regionala utvecklingen (dnr M2005/5936/Hm) respektive ta fram kompletterande och utökad planeringsunderlag för stora vindkraftsanläggningar (dnr M2005/5935/Hm) senast den 15 maj 2006. Enligt de senare regeringsbesluten flyttades också redovisningen från det tidigare uppdraget beträffande havsbaserade anläggningar fram till senast den 15 maj 2006.

Regeringen beslutade den 19 juni 2002 att tillkalla en kommitté för att se över och utvärdera bl.a. reglerna för olika egendomsskatter (dir. 2002:87). Egendomsskattekommittén (EK) överlämnade i mars 2004 sitt huvudbetänkande *Reformerade egendomsskatter* (SOU 2004:36). I betänkandet föreslogs en ändring av fastighetsskatten för vindkraftverk. Skrivelsen har remissbehandlats och en sammanställning över yttrandena om vindkraft på land finns tillgänglig i Finansdepartementet (dnr Fi2004/1522/SKA/S3). En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*.

Propositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, Centerpartiet och Vänsterpartiet.

Lagrådet

Motsvarande bestämmelse till förslaget till ändring i 3 § sista stycket lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt har varit föremål för granskning av Lagrådet i propositionen Ett regionalt förhöjt grundavdrag (prop. 2005/06:163) och i propositionen Löneskatter för enmansföretag (prop. 2005/06:164). Regeringen anser därför att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Vad gäller förslaget till ändring i 3 § första stycket nämnda lag är det fråga om förslag av sådan enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande även här skulle sakna betydelse.

4 Vindkraft i politiken

Regeringens bedömning: Den förnybara elproduktionen bör öka med 17 TWh till 2016 vilket förutsätter en omfattande utbyggnad av vindkraft, såväl storskalig som småskalig och både till havs och på land. Vinden bör utnyttjas för elproduktion till rimliga priser då den är en förnybar energikälla som har en stor och ännu outnyttjad potential. Energiutvinningen i ett långsiktigt hållbart samhälle bör ha en så liten negativ påverkan som möjligt på miljön och klimatet. Väl lokaliserade vindkraftsanläggningar uppfyller dessa krav. Samordningen med andra verksamheter och mellan olika politikområden bör förbättras.

Bakgrund: 1997 års energipolitiska riksdagsbeslut (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:272) innebar en kraftfull markering av att Sverige skall bygga ett långsiktigt uthålligt energisystem. Användningen av kärnkraft och fossila bränslen skulle minska. Denna utveckling skulle åstadkommas med bibehållande av högt ställda mål för sysselsättning, konkurrenskraft och välfärd. 1997 års energipolitiska beslut innehöll även insatser för att minska elanvändningen, öka den förnybara elproduktionen och förstärka och koncentrera energiforskningen. Vad gäller vindkraften sattes det upp ett mål om att genom investeringsstöd öka produktionen med 0,5 TWh under perioden 1998–2002. Denna satsning har hittills resulterat i en ökad produktionskapacitet av drygt 0,7 TWh el per år från vindkraft. När alla anläggningar som beviljats stöd är byggda är bedömningen att stödet kommer att ha gett ca 1 TWh, dvs. dubbelt så mycket som det ursprungliga målet. Förutom investeringsstödet fanns även två driftstöd; den s.k. miljöbonusen och den s.k. 9-öringen.

I propositionen Samverkan för en trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17, rskr. 2001/02:317) presenterade regeringen en principutförning av elcertifikatsystemet och ett förslag på en ambition att öka den förnybara elproduktionen med 10 TWh till 2010 jämfört med 2002 års nivå. För att stimulera till en fortsatt positiv utveckling för vindkraften föreslogs också ett antal kompletterande åtgärder. Dessa bestod av ett nationellt planeringsmål, ett stöd för teknikutveckling och marknadsintroduktion (avsnitt 7.2) samt slutligen ett avtrappat driftstöd. Utöver detta satsades medel på forskning (avsnitt 7.1).

Förslaget i propositionen var att ett nationellt planeringsmål för vindkraft skulle fastställas så att planmässiga förutsättningar skulle skapas för att möjliggöra en årlig produktionskapacitet på 10 TWh till 2015. Införandet av planeringsmålet underströk behovet av att skapa förutsättningar för en framtida utbyggnad av vindkraft. I propositionen underströk regeringen dock att planeringsmålet inte var ett utbyggnadsmål och inte heller en del av målet för förnybar elproduktion. Regeringen delade bedömningen i Vindkraftsutredningens slutbetänkande (SOU 1999:75) att ett kvantitativt planeringsmål för vindkraft ger förbättrade möjligheter

att synliggöra behovet av vindkraft i fysisk planering och vid tillståndsprövning. Vindkraft behöver även kunna vägas mot andra sedan tidigare etablerade intressen rörande mark- och vattenanvändning. Ett planeringsmål tydliggör vikten av planarbete på länsstyrelser och kommuner.

Planeringsmålet har hittills bl.a. utgjort en utgångspunkt för Energimyndighetens arbete med att utse områden av riksintresse för vindkraft. Energimyndigheten har även brutit ner det nationella målet på regional nivå som ett underlag till länsstyrelsernas planeringsarbete.

Den 1 maj 2003 infördes certifikatsystemet, som är ett marknadsbaserat styrmedel, för att öka den förnybara elproduktionen. Målet är att öka produktionen av förnybar el med 10 TWh till 2010 jämfört med 2002 års nivå.

I oktober 2004 presenterade den socialdemokratiska regeringen, Centerpartiet och Vänsterpartiet en strategi för den fortsatta kärnkraftsavvecklingen (prop. 2004/05:62, bet. 2004/05:NU14, rskr. 2004/05:246). Enligt strategin är visionen att Sverige på lång sikt baserar hela energitillförseln på förnybar energi. Vinden pekats ut som en förnybar energikälla med stor potential för elproduktion och som kräver särskilda insatser. I strategin aviserades att regeringen för varje större planerat vindkraftsprojekt skulle utse en samordnare med uppgift att underlätta samspelet mellan vindkraftsproducenter, myndigheter och andra aktörer på central, regional och lokal nivå samt att en särskild vindkraftsberedning skulle inrättas med uppgift att svara för den övergripande samordningen av den fortsatta utbyggnaden av vindkraft.

Vindkraftsberedningen är sammansatt av statssekreterare från Finans-, Närings-, Jordbruks-, Försvars-, Utbildnings- och kulturdepartementen samt Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet.

Vindkraftsberedningens uppgift är att vara regeringens instrument för att arbeta med motstående intressen på central nivå och samtidigt förstärka drivkrafterna och minska hindren för vindkraftsutbyggnaden. Beredningen utgör därmed en samlade kraft för alla typer av vindkraftsprojekt och relaterade frågor. Det kan röra sig om exempelvis beskattningsfrågor och regelverk för etablering.

En central uppgift för Vindkraftsberedningen är att påverka styrningen av berörda myndigheter via myndighetsdialog, koordinerade förändringar i regleringsbrev och instruktioner.

Vindkraftsberedningens arbete har hittills bl.a. resulterat i att regeringen har beslutat att förtydliga enskilda myndigheters ansvar att underlätta för en framtida expansion av vindkraften.

Vindkraftsamordnarna, som också är en del av strategin för den fortsatta kärnkraftsavvecklingen, får som aviserats i uppdrag att främja vindkraftsutbyggnaden. Varje samordnare kommer att tilldelas ett geografiskt område i vilket den enskilde samordnaren är huvudansvarig för samordningen. Arbetet skall inriktas på anläggningar med en sammanlagd effekt överstigande 25 MW där bedömningen är att det finns särskilda behov av samordning och dialog mellan olika aktörer för att främja en fortsatt vindkraftsutbyggnad. Samordnarna skall fortlöpande redovisa resultaten av sitt uppdrag till chefen för Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet och Vindkraftsberedningens ordförande.

En ökad användning av vindkraft bedöms medföra att elproduktionen får en större regional spridning än i dag. Detta gör att länsstyrelserna blir

allt viktigare i arbetet med utbyggnad av vindkraft. Regeringen har därför i regleringsbrevet för 2006 tydliggjort länsstyrelsernas roll för den regionala utvecklingen av vindkraft. En fortsatt översyn av myndighetsstyrningen med avseende på förbättrade möjligheter för vindkraft kommer framtiden att göras i såväl instruktioner som regleringsbrev och särskilda uppdrag.

Skälen för regeringens bedömning: Vindkraften svarar i dag för knappt 1 TWh el per år vilket motsvarar mindre än en procent av den svenska elproduktionen. Vindkraften har dock potential att bidra med betydligt mer till den svenska elförsörjningen. Total installerad effekt är i dag ca 500 MW. Utbyggnadstakten har de senaste åren varit mellan 50 och 60 MW per år, vilket med dagens storlek på vindkraftverk motsvarar ca 25–30 aggregat per år och en ökning av elproduktion från vindkraft på 0,1 TWh per år. För att producera el motsvarande planeringsmålet 10 TWh el från vindkraft 2015 krävs omkring 4 000 MW installerad effekt i goda vindlägen vilket med nuvarande teknik motsvarar drygt 1 300 stora (3 MW) vindkraftverk.

Genom förslagen i propositionen om ett utvecklat elcertifikatsystem (prop. 2005/06:154) skapas förbättrade långsiktiga ekonomiska villkor för produktion av förnybar el. Bl.a. föreslås att elcertifikatsystemet skall förlängas till 2030 och att ambitionsnivån inom systemet skall ökas till 17 TWh ny förnybar el till 2016. Detta bedöms medföra en omfattande utbyggnad av vindkraft.

Vid sidan om de ekonomiska förutsättningarna finns ett antal andra faktorer som påverkar möjligheterna till en storskalig utbyggnad av vindkraft, bl.a. olika motstående intressen. För att den eftersträvade utbyggnaden skall komma till stånd krävs därför ytterligare åtgärder, inte minst god samordning i myndighetsarbetet och i relation med övriga intressen. Inriktningen på detta arbete framgår av genomförda förändringar i flera myndigheters regleringsbrev. Utbyggnaden av vindkraften innebär, i likhet med annan infrastruktur, överväganden om hur den skall genomföras i befintlig miljö och bebyggelse. Det är angeläget att utbyggnaden av vindkraften baseras på en helhetssyn där hänsyn tas till olika befintliga intressen såväl lokalt som regionalt.

5 Vindbruk för ett hållbart samhälle

5.1 En näring i vardande

Regeringens bedömning: Utnyttjande av vind för elproduktion bör jämföras med andra näringar som fiske, rennäring samt jord- och skogsbruk vilka också bygger på nyttjande av förnybara naturresurser.

Ordet vindbruk bör användas som en sammanfattning av en lokalt förankrad, förnybar och långsiktigt hållbar näring som baseras på produktion av el från vind. En ökad användning av vindkraft bör bidra till ett minskat beroende av icke förnybara energikällor.

Bakgrund: De areella näringarna har tillsammans med vattenbruk en mycket lång historia i vårt samhälle och har därmed en stor acceptans. De flesta av oss betraktar det som naturligt att bruka stora delar av vårt landskap för att kunna tillfredsställa de behov vi har som människor och samhällsmedborgare för fritid, arbete och kommunikationer.

Nyttjandet av vinden var fram till en bit in på nittonhundratalet ett vanligt förekommande inslag i landskapsbilden. År 1850 fanns det i Europa omkring en halv miljon väderkvarnar. Motsvarande mängd stora moderna vindkraftverk skulle i dag kunna generera el motsvarande Europas årliga behov. Vindkraftens potential är mycket stor. Bruket av vindmøllor eller väderkvarnar har varit en utbredd företeelse där vindförutsättningarna varit goda och behovet av att förädla jordbruksprodukter funnits. I Sverige ges flera av de väderkvarnar som i dag finns kvar i landskapet ett samhälleligt skydd genom att de är byggnadsminnesförklarade p.g.a. sitt kulturhistoriska värde.

I den av riksdagen antagna propositionen (prop. 2004/05:62, bet. 2004/05:NU14, rskr. 2004/05:246) Genomförande av EG:s gemensamma direktiv om gemensamma regler för de inre marknaderna för el och naturgas m.m. anför regeringen att vindkraften fortfarande svarar för mindre än en procent av den svenska elproduktionen trots dess stora potential. För att möjliggöra en utbyggnad av vindkraft i större omfattning krävs ytterligare insatser. De administrativa reglerna bör bättre svara mot den tekniska utvecklingen. Regeringen understryker behovet av det omfattande arbete som pågår i syfte att skapa tydliga planmässiga förutsättningar för att nå det uppställda planeringsmålet för vindkraften.

Skälen för regeringens bedömning: Vinden har under en mellanperiod inte i någon större omfattning utnyttjats som resurs i stor skala. Vindkraft kräver därför extra insatser från samhällets sida för att åter kunna spela en viktig roll i samhället. En omställning till ett ekologiskt hållbart energisystem förutsätter en politik som både inrymmer och kräver ett nyttjande av resursen vind. Ekonomiskt sett är vindkraft utifrån dagens förutsättningar en intressant resurs. Kostnaderna för elproduktion från vindkraftverk har sjunkit stadigt under lång tid vilket skapat förutsättningar för att vinden åter skall betraktas som en värdefull naturresurs ur ett ekonomiskt perspektiv. Även tekniskt har vindkraften goda

förutsättningar. Regeringen har påbörjat en genomgång av vad som kan göras för att underlätta för en utbyggnad av vindkraft. Ekonomiska satsningar har gjorts genom att elcertifikatsystemet har införts och genom statligt stöd till teknikutveckling och marknadsintroduktion. Lagar har också förändrats för att bidra till bättre förutsättningar för vindkraft. Regeringen vill betona att de myndigheter som lyder under regeringen till fullo bör utnyttja de möjligheter som finns i dagens regelverk för att bidra till en expansion av vindkraften.

Vinden är förnybar och kan brukas på ett långsiktigt hållbart sätt. I Sverige har utbyggnaden legat stabilt på runt 50 MW installerad effekt per år. Vindkraftsindustrin har internationellt uppvisat en markant ökning de senaste åren. Detta gäller allt från grundforskning, teknikutveckling, tillverkning, projektering till byggande av anläggningar. Sverige saknar en inhemsk storskalig tillverkningsindustri men har en viktig roll som underleverantör av komponenter till vindkraftverk. Inkomst- och försörjningsmöjligheter ökar stadigt för dem som på olika sätt är sysselsatta med vindbruk. För ägare av vindkraftverk kan vindbruket vara ett viktigt bidrag till ekonomin samtidigt som det tillförsäkrar dem förnybara elleveranser. Vindbruket ger en möjlighet att på ett långsiktigt sätt tillvarata de fysiska förutsättningar som vår omgivning förser oss med.

För att förtydliga att produktion av el från vind är en näring som, liksom andra näringar, bygger på ett hållbart nyttjande av platsbundna naturresurser vill regeringen lansera begreppet vindbruk. Med vindbruk avses en förnybar och långsiktigt hållbar produktion av el från vindkraft, ofta med en lokal förankring. Att införa termen vindbruk är ett uttryck för samhällets önskan och den enskildes strävan att tillvarata den ständigt nygenererande vinden.

För att vindbruk skall kunna etableras som en långsiktigt hållbar näring krävs att utbyggnaden sker i balans med andra enskilda och allmänna intressen. Synligheten i det landskap, till havs eller på land, där vindkraftverken placeras är en av de största effekterna av vindkraft. Regeringens förhoppning är att ökad kunskap om vindbrukets positiva egenskaper skall kunna bidra till ökade planeringsinsatser för vindkraft och en ökad utbyggnad av vindkraftsanläggningar.

5.2 Regional och lokal utveckling och sysselsättning

Regeringens bedömning: En utbyggnad av vindkraften bör medverka till utveckling regionalt och inte minst lokalt på landsbygden. Att nya arbetstillfällen tillkommer på landsbygden är en positiv effekt. Underleverantörer till vindkraftsindustrin finns i olika delar av den svenska ekonomin och är en viktig produktionsgren. Regeringen presenterar med denna proposition inriktningen på det arbete som kommer att ske under kommande femårsperiod. Att ta tillvara vindbrukets möjligheter till regional och lokal utveckling spelar här en central roll.

Skälen för regeringens bedömning: Vindkraft byggs ofta ut i glest befolkade områden på landsbygden och kan där vara ett betydelsefullt bidrag till den lokala ekonomin. Därigenom kan en utbyggnad medverka

till nya arbetstillfällena och en mera diversifierad ekonomi vilket är i linje med regeringens inriktning av politiken för utveckling av landsbygden.

Många samägda vindkraftverk har redovisat en stabil ekonomisk avkastning samtidigt som delägarna får hela eller delar av sitt årsbehov av el tillgodosett från en förnybar och ren energikälla. Därmed kan vindbruk bidra till en hållbar utveckling. Om en vindkraftsanläggning är lokalt samägd innebär det också att den ekonomiska avkastningen från vindbruket kan ge tillskott till investeringar och konsumtion på den lokala nivån. Markägare har också möjligheter att få arrendeintäkter om de upplåter mark för vindbruk.

När antalet vindkraftverk i ett område blivit tillräckligt stort uppstår ett behov av olika ytterligare nya verksamheter. Det behövs t.ex. servicekontor, som ofta för med sig ny kompetens till en ort. I Jämtland har det t.ex. etablerats en för Sverige unik eftergymnasial utbildning för vindkraftstekniker. En bidragande faktor till denna satsning är planerna på en större vindkraftspark i området. Ny teknik kan också dra till sig turister. Det finns exempel från södra Sverige på att en havsbaserad vindkraftsetablering fört med sig ökad turism till orten, bl.a. genom att ett informationskontor byggts upp. Företeelser av detta slag kan också skapa en ökad lokal efterfrågan på boende och infrastruktur för service.

Till byn Vemhån i Jämtland hälsas besökare välkomna av en skylt med orden "Kraftbyn som tar energi från vinden". Byalaget tog 1998 initiativet till att tre vindkraftverk byggdes intill byn. Turistnäringen i byn har inte påverkats negativt av vindkraftsanläggningen. Bybor och fritidsboende i trakten bildade 2000 ett bolag och köpte ett av de tre vindkraftverken. Detta visar på nyskapande och entreprenörsanda.

Vindbruk öppnar en ny möjlighet för förstärkt lokalt entreprenörskap och företagande. Om ägandet är förankrat lokalt kan ökade kontakter genom projektering, byggande och drift av en vindkraftsanläggning leda till andra lokala utvecklingsprojekt. Genom att redan på ett tidigt stadium göra lokala och regionala intressenter, såväl företagare som lokalbefolkningen och dess olika organisationer, delaktiga i planerings- och utbyggnadsprocessen kan projekten få spridningseffekter samtidigt som den lokala förankringen av en utbyggnad av vindkraften kan stärkas. Om lokala grupper och intressen tidigt kan medverka i och påverka planering av vindkraftsutbyggnaden ökar förutsättningarna för att placering och utbyggnad kan anpassas till lokala förhållanden, och att det blir en medverkan i investeringar, drift, underhåll och kringverksamheter. Attityderna till vindkraften som energikälla kan också påverkas i positiv riktning.

Konflikter kan uppstå med andra intressen som också är betydelsefulla för den regionala och lokala utvecklingen, t.ex. turism eller tillgång till naturområden. Avvägningar mellan olika intressen kan ske i de regionala utvecklingsplanerna. Avvägningar sker även i den kommunala fysiska planeringen och genom länsstyrelsens roll som statens regionala representant. Konstruktiva och anpassade lösningar för exempelvis samverkan mellan de areella näringarna, inklusive fisket och rennäringen, och vindkraften bör kunna nås genom löpande samråd redan från ett tidigt skede i planeringen.

En viktig aspekt när det gäller vindbruk är de arbetstillfällena det kan tillföra på landsbygden. Planering, projektering, produktion, transporter, montering, installation, drift, underhåll och slutligen nedmontering och

materialåtervinning är alla moment som skapar arbetstillfällen. Alla arbetstillfällen tillkommer inte på den lokala arbetsmarknaden men arbetsinsatser som är av mer långsiktig natur såsom drift och underhåll ger en lokal efterfrågan på arbetskraft. Vid större etableringar av vindkraft kan det tillfälligt komma att etableras monteringsanläggningar och andra installationer som behövs för färdigställande av större anläggningar. I glesbygd kan inkomster från drift och underhåll av vindkraftsanläggningar vara ett värdefullt tillskott till den lokala ekonomin. För att åstadkomma en årsarbetskraft på lokal nivå, ofta bestående av flera olika arbetsuppgifter som kan delas upp på flera aktörer och därmed på marginalen bidra till fleras försörjning, fordras en installerad kapacitet på 10–20 MW. En vindkraftspark på 100–200 MW genererar således för drift och underhåll omkring tio årsarbetskrafter under minst 20 års tid.

För vindkraftsanläggningar vilkas ekonomiska avkastning inte går till den bygd där de är uppförda, finns det exempel på avtal mellan ägare till vindkraftsanläggningar och lokala organisationer om att en viss summa pengar per producerad energienhet skall tillfalla en lokal organisation för att användas till lokala utvecklingsinsatser. Avtalsformen, som fått benämningen bygdepeng, är ett helt frivilligt instrument. Regeringen ser positivt på avtal av detta slag.

Vindbruk genererar också hållbar tillväxt och sysselsättning på andra orter än där anläggningarna uppförs. Underleverantörer av komponenter till vindkraftsindustrin finns över hela Sverige. Här finns t.ex. en av de världsledande tillverkarna när det gäller lager till vindturbiner. År 2005 gav enbart försäljningen av lager till vindkraftverk intäkter på över 100 miljoner euro internationellt. Avlägset belägna anläggningar, t.ex. till havs, ställer höga krav på planering av drift och underhåll för att kunna upprätthålla lönsamheten och då är fjärrövervakning viktig. Fjärrstyrda styr- och kontrollsystem för vindkraftverk är en växande produkt som utvecklas i bl.a. Sverige. När det gäller generatorer och transformatorer just för vindkraft finns en av världens största tillverkare i landet. Det tillverkas också torn till vindkraftverk på tidigare Kockumsområdet i Malmö. Även för mindre industriföretag kan delar till vindturbiner vara en viktig produkt. I Lidköping finns två företag inom tung industri som har vindturbinstillverkare som viktiga kunder. Konsultfirmor och maskinentreprenörer får många uppdrag genom planering och etablering av vindkraftsanläggningar. En kraftig utbyggnad i Sverige kan också bidra till att det startas en inhemsk tillverkning av vindkraftverk och på sikt även export av vindkraftverk.

Vindbruk, liksom annan hållbar elproduktion, måste utvecklas och nya företag komma till för att näringen skall kunna bidra till tillväxt och sysselsättning. Den regionala utvecklingspolitiken syftar till att skapa förutsättningar för en hållbar regional utveckling och tillväxt. I enlighet med Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning kommer EU:s sammanhållningspolitik under den nya programperioden 2007–2013 i högre grad att inriktas på kunskap, forskning och innovation samt investeringar i humankapital. Prioriterade områden är energieffektivisering och förnybar energi. Investeringar på dessa områden bidrar till en tryggad och mer miljöanpassad energiförsörjning samtidigt som de ger utrymme för innovationer och kan skapa nya exportmöjligheter.

Under våren 2006 avser regeringen också att utarbeta en nationell strategi för landsbygdsutveckling som underlag före ett nytt landsbygdsprogram för perioden 2007–2013. Regeringen har i en skrivelse till riksdagen (skr. 2005/06:87) redogjort för den övergripande strategiska inriktningen av programmet. Ett av målen för programmet kommer att bli att främja företagande, tillväxt och innovationer på landsbygden. Åtgärder i programmet syftar till att förstärka företagets konkurrenskraft och främja en diversifiering av landsbygdens näringsliv och därigenom bidra till inkomstbringande sysselsättning och ett hållbart nyttjande av landsbygdens resurser. Lokalt entreprenörskap, företagande, miljöintegrerade produktionsmetoder och utvecklingsarbete skall stimuleras. I skrivelsen lyfts produktionen av förnyelsebar energi fram som en konkurrenskraftig verksamhet som kan ge tillväxt i landsbygdens ekonomi.

Åtgärder i det kommande landsbygdsprogrammet kan medverka till att stärka förutsättningar och samverkan för lokal utveckling av vindkraften.

På den regionala nivån utarbetar länsstyrelser, regionala självstyrelseorgan eller kommunala samverkansorgan regionala utvecklingsprogram som grund för det regionala utvecklingsarbetet. Programmet skall utarbetas i samråd med kommuner och landsting, näringsliv, organisationer samt berörda statliga myndigheter. Ett regionalt utvecklingsprogram kan beskrivas som en bred utvecklingsstrategi som omfattar områden som är av stor betydelse för en hållbar regional utveckling. En region tar efter analys och dialog fram prioriteringar av vad man anser behövs för en sådan utveckling. Vindkraft kan vara en sådan prioritering. Prioriteringarna genomförs sedan bl.a. genom mer operativa program på olika områden.

Nästa program för de strukturfondsmedel som fördelas genom EU:s sammanhållningspolitik genomförs 2007–2013. Under våren 2006 kommer regeringen att presentera en nationell strategi för regional utveckling, där en ambition är att samordna den nationella regionala utvecklingspolitiken och EU:s sammanhållningspolitik. Strategin kommer att fokusera på tillväxt och sysselsättning och kommer att ange regeringens prioriteringar för den regionala utvecklingspolitiken samt för användningen av strukturfondsmedlen. Genomförandet sker i programform.

Regeringen vill stödja, stärka och samordna olika insatser och åtgärder som nu görs och som kan bli aktuella under nästa mandatperiod när det gäller att underlätta för en expansion av vindbruksnäringen i Sverige. Regeringen anser att det fortsatta arbetet med vindbruk under den kommande femårsperioden bör omfatta alla berörda politikområden och syftar till att i första hand förstärka de möjligheter till regional och lokal utveckling som är en central egenskap hos vindbruk. Inom energipolitiken i övrigt gäller detta inte minst en fortsatt satsning på biobränslen från skogs- och jordbruk.

5.3 Högre prioritet för vindkraft i myndighetsarbetet

Regeringens bedömning: I kommuner och övriga myndigheter med samhällsplanerande uppgifter bör arbetet med att främja vindkraften ges högre prioritet än i dag. Regeringens översyn av myndigheternas arbete med vindkraft bör fortsätta.

Bakgrund: Energimyndigheten har som expertmyndighet på energiområdet en ledande roll i arbetet med att öka elproduktionen från vindkraft. Det handlar bl.a. om arbetet med planeringsmålet för vindkraft och om att skapa planmässiga förutsättningar för en utbyggnad för en årlig produktionskapacitet på 10 TWh el från vindkraft till 2015.

Regeringen har i regleringsbrevet för 2006 givit flera myndigheter tydligare uppgifter när det gäller vindkraft. Energimyndigheten skall t.ex. stödja och underlätta en expansion av vindkraft i syfte att möjliggöra att Sverige på lång sikt baserar sin energiförsörjning på förnybar energi. Myndigheten skall som ett led i detta arbete höja kunskapsnivån om vindkraftens egenskaper och möjligheter. Som nationell expertmyndighet skall myndigheten vara pådrivande i det nationella arbetet med att främja vindkraft.

Viktigt för Energimyndighetens arbete med vindkraft är att tillsammans med framför allt Boverket skapa planmässiga förutsättningar för att stärka vindkraftens situation.

Energimyndigheten skall tillsammans med Boverket vara ett stöd för den viktiga utvecklingen på regional nivå genom kunskapsuppbyggnad på länsstyrelser och kommuner men även för kompetensutvecklingen på övriga myndigheter. Länsstyrelsen skall i sin tur stödja kommunernas arbete med att planera för en ökad vindkraftsproduktion.

Vidare skall Energimyndigheten genom forskning, utveckling och demonstration skapa förutsättningar för en storskalig expansion av vindkraft samt genom informationsinsatser öka kunskapen om dess egenskaper och möjligheter i samhället. Naturvårdsverket skall också via sin expertroll öka, tillämpa och sprida kunskap om vindkraftens samlade effekter på naturen och miljön i stort i syfte att underlätta utbyggnaden av vindkraft.

Övriga myndigheter och affärsverk som fått förändrade uppgifter med anledning av regeringens satsning på vindkraft är Svenska kraftnät som fått i uppdrag att redovisa vilka åtgärder verket vidtagit för att underlätta nätanslutning av vindkraft. Försvarsmakten skall aktivt delta i samrådsprocessen för vindkraftsärenden så att lämpliga lokaliseringar tidigt kan identifieras. Fiskeriverket skall bidra aktivt till att planeringsmålet för vindkraft kan nås.

Skälen för regeringens bedömning: Vindkraft karaktäriseras, på liknande sätt som en del andra näringsverksamheter, av de resurser som behövs för att verksamheten skall kunna bedrivas på ett effektivt sätt. De vindförutsättningar som finns kan t.ex. av naturliga skäl inte omlokaliseras. Resursen måste användas på den plats den finns om den skall kunna nyttjas på ett optimalt sätt. Det finns ett gemensamt intresse av att tillvarata våra vindtillgångar på ett ansvarsfullt sätt med hänsyn till konsekvenserna för andra verksamheter och för natur- och kulturmiljön. En grundläggande förutsättning är att utbyggnad av vindkraft skall ske på kommersiella grunder. Rent generellt är det önskvärt att naturtillgångar används på ett sådant sätt att den samhällsekonomiska avkastningen blir så hög som möjligt samtidigt som kostnader och intäkter fördelas på ett rimligt sätt mellan olika grupper i samhället.

Verksamheter som av samhället bedöms nödvändiga för dess fortlevnad och utveckling har ofta också institutionella stöd i samhället. Det kan vara i form av regelverk som underlättar för verksamheten eller att den

tillförs skattemedel. Inte sällan kombineras detta med att speciella myndigheter företräder intresset. Detta gäller också för flera av de samhällsintressen som är av mer exploaterande art. Tydliga exempel på starka samhällsintressen är väg- och järnvägsinfrastruktur med särskilda myndigheter som ansvarar för allt från riksövergripande strategisk planering till framtagande av rättsligt bindande planer för varje enskilt objekt. Särskild lagstiftning gäller också för planering och byggande av både allmänna vägar och järnvägar. Markanvändningsintressen med egna myndigheter och egen lagstiftning får självklart en stark position i den offentliga planerings- och tillståndsprocessen. Offentligt finansierade verksamheter utan vinstintressen har också betydligt bättre förmåga att genomföra tidsmässigt krävande processer än privat kapital med andra avkastningskrav. När vindkraft etableras sker det i enlighet med mer generella regelverk som plan- och bygglagen och miljöbalken. Största delen av planering, projektering och byggande av vindkraft finansieras dessutom av privat kapital med avkastningskrav. Utdragna planerings- och prövningsprocesser som ökar kostnaderna kan därför påverka etableringar av vindkraft i negativ riktning.

Den forskning som utförts har hittills inte kunnat visa på en omfattande negativ påverkan på miljön från vindkraften. En visuell påverkan på landskapet är däremot oundviklig då vindkraftverk med nödvändighet behöver placeras i bra vindlägen till havs, i öppen terräng och på höjdparter. De undersökningar och utredningar som gjorts både i Sverige och internationellt har alltså hittills inte visat på någon miljöpåverkan som skulle motivera att högre miljökrav skall ställas på vindkraft än på andra verksamheter. Så som för alla verksamheter skall vindkraften bedömas och drivas under iakttagande och tillämpning av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken.

Regeringen har tagit intryck av den ökade kunskapen om vindkraftens miljöpåverkan och genom förändringar i miljöbalken förenklat tillståndsprocessen för vindkraft. I dag krävs inte längre en obligatorisk tillåtlig-hetsprövning av anläggningar över 10 MW. Regeringens insatser för att underlätta för en utbyggnad av vindkraften fortsätter.

I Sverige är det lokala inflytandet över den fysiska planeringen stort. I plan- och bygglagen (1987:10) fastställs det kommunala planmonopolet. Samtidigt som det skapar en demokratisk planeringsprocess ställer det krav på kommunerna att upprätthålla en aktuell översiktsplanering över hur mark och vatten avses användas. Eventuella konflikter med andra verksamheter och intressen synliggörs och beaktas i processen med att ta fram en översiktsplan. Om områden för etablering av vindkraft behandlas i översiktsplanen kan en utbyggnad underlättas genom att detaljplaneprocessen, bygglovshanteringen och även tillståndsprocessen förenklas. Regeringen ser ett behov av att stimulera kommuner att i ökad omfattning använda översiktsplaneinstitutet och att därigenom beakta intresset för vindkraft i översiktsplaneringen. Detta behandlas i avsnitt 6.1. Regeringen avser även att särskilt se över hur nuvarande regelverk och dess tillämpning hanterar möjligheterna för planering och utbyggnad av vindkraft. Frågan har på ett allmänt plan redan behandlats i betänkanden från Miljöbalkskommittén (SOU 2005:59) och PBL-kommittén (SOU 2005:77). I dessa betänkanden behandlas bl.a. de samordningsproblem som finns rörande prövning enligt plan- och bygglagen och prövning

enligt miljöbalken vilka kan leda till onödig dubbelprovning och onödigt långa processer. Kommittéernas förslag kan behöva utvecklas eller kompletteras i syfte att förenkla tillståndsprocessen för vindkraften.

Kraftproduktion från vind är förnybar och har till stor del goda miljöegenskaper. Därför är en högre prioritering för att främja vindkraften än vad som sker i dag hos flera berörda myndigheter och andra instanser väl motiverad enligt regeringens mening. Regeringen avser därför att fortsätta den översyn av myndigheternas arbete med vindkraft som inletts.

5.4 Länsstyrelsernas roll

Regeringens bedömning: Länsstyrelserna bör ge högre prioritet åt frågor rörande vindkraft än vad som sker i dag. De har en central roll för vindkraft när det gäller samordning med och mellan kommunernas planering, framtagande av planeringsunderlag, avvägningar vid intressekonflikter och genom arbetet i miljöprövningsdelegationerna. Som regeringens regionala företrädare bör länsstyrelserna aktivt bidra till att förbättra förutsättningarna för en expansion av vindkraft.

Bakgrund: Samtliga länsstyrelser fick i juni 2004 i uppdrag att redovisa planeringsförutsättningar för stora vindkraftsanläggningar på land och till havs. Syftet var att ta fram regionala underlag för att kunna nå det nationella planeringsmålet om planmässiga förutsättningar för en produktion av 10 TWh el från vindkraft till 2015. Redovisningar om planeringsförutsättningar för vindkraft på land inkom under perioden juni–augusti 2005. Då ett flertal redovisningar behövde kompletteras och en ny rikstäckande vindkarteringsmodell presenterades under januari 2006 gav regeringen länsstyrelserna förnyade uppdrag att ta fram planeringsförutsättningar för storskalig vindkraft.

I regleringsbrevet för 2006 framgår att länsstyrelserna till Boverket skall redovisa olika insatser för att underlätta för vindbruk.

Skälen för regeringens bedömning: De planeringsförutsättningar för vindkraft som länsstyrelserna redovisade till regeringen 2005 präglas av stor försiktighet. Andra intressen ges ofta utrymme innan vindkraft tas in i planeringsunderlagen. Många av de länsstyrelser som i övrigt redovisar en i grunden positiv syn på vindkraft undantar stora områden från att överhuvudtaget vara möjliga för vindkraftsetableringar. Områden eller intressen som undantas tidigt i redovisningarna är t.ex. riksintressen för naturvård och kulturmiljövård, reservatsbildningar och naturreservat. Länsstyrelsernas arbetssätt har fått till följd att de områden som anges som lämpliga för utbyggnad av vindkraft inte självklart är intressanta för utbyggnad. Orsakerna kan vara mindre bra vindlägen eller långa avstånd till elnät. För att möjliggöra en kostnadseffektiv utbyggnad av vindkraft måste utgångspunkten vara att bra vindlägen utnyttjas.

Uppdragen från november 2005 till länsstyrelserna om att ta fram planeringsunderlag utgår från att de nya redovisningarna använder sig av de vindkarteringar som nu finns tillgängliga. En bruttoredovisning av vindförhållanden skall ske där endast ett fåtal intressen får undantas på förhand. Möjligheterna att dubbla och tredubbla de regionala planeringsmål som Energimyndigheten fördelat skall bedömas. Potential för ytter-

ligare etableringar bör redovisas. Länsstyrelsernas arbete med att ta fram planeringsförutsättningar skall ske i samråd med kommunerna.

Vindkraft kan komma i konflikt med flera andra intressen. Det kan vara enskilda som störs av buller, intrång i bevarandevärda områden eller intrång på områden av betydelse för andra intressen som fiske och rennäring. Vanligt förekommande är att områden med goda förutsättningar för vindkraft är av riksintresse för t.ex. kulturmiljö, friluftsliv eller naturvård. Andra näringar, såsom rennäringen och fiskenäringen, kan också beröras i större eller mindre utsträckning. Som exempel bedrivs rennäring på ca 35 procent av Sveriges yta, områden som kan vara högintressanta för en utbyggnad av vindkraft. Etableringar kan också komma i konflikt med fiskets och försvarets intressen.

En länsstyrelse skall göra avvägningar mellan olika intressen i sitt arbete med de samordnings- och prövningsprocesser de har att hantera. Kommunernas översiktsplaner skall tillmätas stor vikt, något som i november 2005 fastställdes i en dom från Miljööverdomstolen (2966-04). Domen hänvisar också till det allmänna intresset att bygga ut vindkraft för att främja en hållbar utveckling i enlighet med portalparagrafen till miljöbalken.

Med tanke på länsstyrelsernas viktiga roll för samhällets strävan att stödja vindkraften i Sverige anser regeringen det vara väl motiverat att frågor rörande vindkraft inom ramen för gällande lagstiftning ges högre prioritet än i dag i länsstyrelsernas arbete. Länsstyrelserna bör kunna få visst ekonomiskt stöd för detta arbete (avsnitt 6.1).

6 Planeringsförutsättningar för vindkraft

6.1 Stöd till översiktlig planering för vindkraft

Regeringens bedömning: Ett tillfälligt ekonomiskt stöd till kommunerna i syfte att underlätta vindkraftens utveckling bör inrättas. En översiktlig fysisk planering, som föregår olika tillståndsprövningar är positiv då den bl.a. kan underlätta en framtida utbyggnad av vindkraften. Stödet bör i första hand komma kommuner till godo. På motsvarande sätt bör länsstyrelserna kunna ansöka om stöd för regionalt samordnande arbete med planeringsunderlag för vindkraft.

Regeringen avser återkomma vad gäller utformning och omfattning av stödet.

Utredningens förslag: Boverkets utredning Förutsättningar för storskalig utbyggnad av vindkraft i havet, Väner och fjällen berör inte direkt frågan om ett stöd för översiktlig planering för vindkraft men lyfter fram behovet av kommunala översiktsplaner eller regionala planer som pekar ut lämpliga områden för vindkraft. De områden som utpekade bör studeras närmare genom fysisk planering med långsiktiga och, om det är lämpligt, regionala perspektiv. Slutligen bör lämpliga områden för utbyggnad av vindkraft anges. Vindkraftverkens landskapspåverkan innebär att det ofta finns ett behov av en mellankommunal samordning.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna är positiva till att fysisk planering föregår tillståndsprövning samtidigt som flera framhåller att en sådan planering inte bör vara ett absolut krav. Vikten av en öppen och bred kommunal planering förs fram av ett flertal remissinstanser.

Bakgrund: Med stöd från Naturvårdsverket, Boverket, Energimyndigheten och EU har pilotprojekt för kommunal planering avseende vindkraft genomförts. Tre kommuner med olika landskapsbilder och förutsättningar, Härjedalen, Tanum och Svalöv, tog fram planeringsunderlag som var mer eller mindre integrerade i den ordinarie översiktsplaneringen. Det sista pilotprojektet blev klart 2002.

De länsstyrelser som behandlade frågan om den kommunala fysiska planeringen i sina redovisningar av uppdraget om planeringsunderlag för stora vindkraftsanläggningar är eniga om betydelsen av att en väl genomförd fysisk planering bör föregå utbyggnaden av vindkraft. Flera länsstyrelser lyfter på eget initiativ fram behovet av ett statligt stöd till kommunernas översiktsplanering.

Skälen för regeringens bedömning: En aktuell översiktsplan som också behandlar vindkraft tjänar många syften. Den offentliga process som krävs för att ta fram en översiktsplan innebär att medborgarna är informerade, vilket ökar förståelsen och acceptansen för planens innehåll och dess konsekvenser. Företag får information om var kommunen ser möjligheter för etableringar, något som förbättrar möjligheterna för en tidig dialog med konkurrerande intressen. Nätägare kan förutse var en

utbyggnad kan komma att ske. En aktuell översiktsplan kan underlätta och påskynda efterföljande planering och beviljande av bygglov. Att korta ner den tid som åtgår för planering och beredning av ansökningar kan vara av avgörande betydelse för etableringen av mindre vindkraftsanläggningar.

En omfattande utbyggnad av vindkraft ställer krav på anpassning av elnäten och regelverket kring anslutning till dessa. Elnäten påverkar också planeringsförutsättningarna. Regeringen avser att inom kort tillsätta en utredning med uppgift att närmare belysa dessa frågeställningar.

I Sverige finns många kommuner som täcker större landområden samtidigt som befolkningsunderlaget är förhållandevis litet. För dessa kommuner, ofta med begränsade resurser för planering, kan det vara svårt att upprätthålla en aktuell översiktlig planering baserad på relevanta och aktuella underlag. Förutsättningarna för de kommuner som vill ha en aktuell kommunal översiktsplan kan vara mycket olika.

Ett nytt nationellt vindkarteringsunderlag, Kartläggning av vindpotentialen i Sverige (P 20484-1), som bygger på en nyutvecklade beräkningsmetod från Uppsala universitet presenterades i början av 2006 av Energimyndigheten. Preliminära resultat från karteringen, som också verifierats av mätningar, visar att förutsättningarna för vindkraft lokalt kan skilja sig avsevärt jämfört med tidigare uppskattningar. Framför allt visar karteringen att vindförutsättningarna i inlandet, mellan kusten och fjällen, är bättre än vad som tidigare har antagits.

Regeringen bedömer att det stöd som tre kommuner fick för att vitalisera den fysiska planeringen förbättrade möjligheterna för vindkraftsetableringar i de aktuella kommunerna. Det har också visat sig att i de kommuner som pekat ut områden för vindkraft i sin översiktsplanering kan den kommunala prövningen av en föreslagen utbyggnad bli enklare och ta mindre tid. Regeringens uppfattning är därför att det är väl motiverat att införa ett tillfälligt stöd för att öka möjligheterna för intresserade kommuner att bedriva en aktiv översiktlig fysisk planering som kan möta behovet av och klarlägga förutsättningarna för en utbyggnad av vindkraft. Sådan planering bör ske i samråd med de intilliggande kommuner som kan komma att beröras av en utbyggnad av vindkraft. För att underlätta en mellankommunal samordning i planeringen bör det nya stödet också kunna beviljas bl.a. kommunalförbund och andra kommunala samverkansformer.

Ett stöd till en översiktlig planering i syfte att klarlägga förutsättningarna för en utbyggnad av vindkraft bör således kunna lämnas till kommuner som har för avsikt att aktualisera, revidera eller på annat sätt komplettera den kommunövergripande översiktsplanen för att vindkraftsintressena skall kunna beaktas. Stöd bör också kunna ges till kommuner som på annat sätt avser att förbättra kunskapsunderlaget kring vindbruk och därmed tydligare klarlägga förutsättningarna för vindkraftsetableringar. Det i plan- och bygglagen reglerade förfarandet vid utarbetande av en översiktsplan skapar förutsättningar för delaktighet hos berörda och intresserade parter och ökar förankringen hos olika intressenter som kommuninnevånare, näringsföreträdare, länsstyrelse och andra berörda kommuner för de avvägningar och ställningstaganden som kommer till stånd under planeringsprocessen. Avsikten med stödet är att det skall tillföra resurser till såväl den fysiska planeringen som framtagandet av

planeringsunderlag. Därigenom erbjuds ett stöd till kommuner som kan komma att bidra till en ökad utbyggnad av vindkraft men där brister i kunskap och erfarenhet eller avsaknad av resurser försvårar ett sådant arbete. Länsstyrelsernas roll som regional samordnare (avsnitt 5.4) medför att också länsstyrelserna bör kunna ansöka om att ta del av stödet. Boverket, i samråd med Energimyndigheten och Sveriges Kommuner och Landsting, bör få i uppdrag att ta fram förslag till hur stödet kan utformas mer i detalj.

Miljöbalken, plan- och bygglagen och förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar innehåller bestämmelser som innebär att en miljöbedömning sannolikt kommer att krävas för flertalet översiktsplaner. Därigenom kommer konsekvenserna av en vindkraftsetablering att bli klarlagda på ett uttömmande sätt i de fall en sådan behandlas i översiktsplanen.

6.2 Utsjöplanering

Regeringens bedömning: Det bör utredas om det finns behov av och förutsättningar för ett system för planering och avvägningar mellan bevarande- och nyttjandeintressen i den ekonomiska zonen. En sådan utredning bör beakta hur konflikter mellan vindkraft och motstående intressen skall kunna hanteras och lösas.

Boverkets förslag: Boverkets utredning anser att även om plan- och bygglagen inte gäller utanför svenskt territorialvatten bör planeringen i kommuner och regioner även omfatta också den ekonomiska zonen.

Remissinstanserna: Merparten av remissinstanserna yttrar sig inte i frågan. *Växjö tingsrätt (miljödomstolen)*, uppger att de utan särskilt bemyndigande inte har någon jurisdiktion utanför territorialgränsen. *Naturvårdsverket* efterlyser en tydligare beskrivning av hur planeringen i utsjöområden kan genomföras. Enligt *Statens energimyndighet* får en samordnad planering för havsbaserad vindkraft inte leda till att kommunernas planeringsområde utsträcks.

Bakgrund: I regeringens skrivelse En nationell strategi för havsmiljön (skr. 2004/05:173) behandlas frågor kring planering till havs. Regeringen menade där att det saknas ett system för planering och avvägning mellan bevarande- och nyttjandeintressena som gäller hela den ekonomiska zonen, av motsvarande slag som de hushållningsbestämmelser som enligt plan- och bygglagen (1987:10) och miljöbalken gäller på land och inom territorialvattengränsen. Inom territorialgränsen, som sträcker sig ut till tolv nautiska mil, har detta befintliga system inte utnyttjats till sin fulla potential. Regeringen aviserade sin avsikt att låta se över dels behovet av och förutsättningarna för ett sådant system i den ekonomiska zonen, dels hur förvaltning och planering i territorialhavet kan utvecklas för att motsvara behoven, inklusive förslag till erforderliga författningsändringar. Möjligheterna till bättre samordning av förvaltnings- och planeringssystemen för båda dessa områden borde därmed undersökas.

Skälen för regeringens bedömning: Intresset för att nyttja havets resurser ökar kontinuerligt. För att konflikter mellan olika intressen och verksamheter, t.ex. fiske, skall kunna undvikas eller minimeras och för

att den långsiktigt lämpligaste användningen av vattenområden skall ges möjlighet att komma till stånd, behövs ett system för planeringsinsatser i Sveriges ekonomiska zon. Kommuner har i enlighet med plan- och bygglagen ett planeringsansvar som sträcker sig ut till territorialgränsen. Regeringen ställer sig, i motsats till Boverket, tvekan till att kommuner och länsstyrelser redan nu kan eller bör ges ett ansvar för sådana planeringsinsatser utanför den svenska territorialgränsen. Tills vidare bör de sektorsmyndigheter som agerar i den ekonomiska zonen ansvara för dessa i enlighet med sina uppdrag.

Inom territorialvattnet och särskilt för den ekonomiska zonen behövs bättre kunskaper om naturförhållanden, miljöförhållanden, resurser och sektorsintressen för att möjliggöra mer övergripande bedömningar och sammanställningar som underlag för förvaltning, planeringsinsatser och olika beslut. Det behövs även en överblick över vilken lagstiftning som är aktuell och vilka aktörer som berörs.

Regeringen avser att utifrån dessa kunskaper se över vilken form av förvaltning och samordnad planering som är ändamålsenlig och lämplig för den ekonomiska zonen. Erfarenheterna bör nyttjas av förhållandena i närliggande kuststater och behovet av samordnade lösningar bör ses över. Regeringen avser att ge Naturvårdsverket det övergripande ansvaret för detta arbete, som måste samordnas med det pågående arbetet med både den Marina och den Maritima strategin inom EU. Kontakter bör tas med övriga berörda länder och HELCOM (Helsingforskommissionen om Östersjöns marina miljö) samt OSPAR (Oslo-Paris-konventionen) bör kunna fungera som sammanhållande länkar i detta arbete.

Planering för verksamheter i den svenska ekonomiska zonen kan komma att beröra angränsande länders ekonomiska zoner. Om det inte sker någon utsjöplanering kan olika verksamheters behov komma i konflikt med varandra. Med en samordnad mellanstatlig utsjöplanering ges möjligheter att hantera sådana intressekonflikter. Detta kan minska de ekonomiska konsekvenserna för de ofta ekonomiskt omfattande verksamheter, som bedrivs till havs.

I Havsmiljöskrivelsen (skr. 2004/05:173) slog regeringen fast att förvaltningen av utsjöområdena präglas av brist på samordning och en avsaknad av huvudmän. En utredning skall tillsättas, som får i uppgift att undersöka förutsättningarna för och behovet av planering och förvaltning av den ekonomiska zonen, och utarbeta förslag till mer samordnad planering. Vindkraften är ett av flera berörda intressen när det gäller utsjöplanering. Det är angeläget att så tidigt som möjligt i planeringsprocessen minimera konflikter mellan skilda sektorsintressen. Samtidigt skall pågående projekteringar inte behöva försenas.

6.3 Planeringsmål och riksintressen för vindkraft

Regeringens bedömning: Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett förslag på ny målsättning för det nationella planeringsmålet för vindkraft till 2020. Nya och mer tillförlitliga vindkarteringar är av stor betydelse för planering av vindkraft. Nya uppgifter bör kunna ge upphov till en översyn av områden för riksintresse för vindkraft.

Bakgrund

I juni 2002 antog riksdagen ett nationellt planeringsmål för vindkraft. Planeringsmålet förutsätter att en planering skall ske som skapar planmässiga förutsättningar för en årlig produktion på 10 TWh el från vindkraft 2015. Målet anger ramen för de nationella anspråk som vindintresset har på tillgång till mark- och vattenområden och är således inte ett utbyggnadsmål. Energimyndigheten har gjort en övergripande fördelning av det nationella planeringsmålet mellan stora grundområden utanför Sveriges territorialgräns samt på land och till havs innanför territorialgränsen. Fördelningen innebär att 6 TWh planeras på grundområden utanför territorialgränsen och 4 TWh på land och innanför territorialgränsen. För att det nationella målet skall bli hanterbart hos länsstyrelserna och i kommunerna behöver målet brytas ned länsvis. Energimyndigheten har tagit fram ett regionalt planeringsmål för varje län.

I regeringens kompletterande uppdrag till länsstyrelserna om planeringsunderlag för stora vindkraftsanläggningar i november 2005 fördes anläggningar i hav, även innanför territorialgränsen, och i de fyra största sjöarna till den del av uppdraget som gällde planeringsmålet för hav. Regeringens uppdrag innebär också att Natura 2000 eller naturreservat inte automatiskt utesluter vindkraft.

År 2003 redovisade Energimyndigheten kriterier för utpekande av områden av riksintresse för vindkraft. Med dessa kriterier som grund angav Energimyndigheten efter samråd med Boverket, Forsvarsmakten, Luftfartsverket, Sjöfartsverket, Riksantikvarieämbetet, Naturvårdsverket och merparten av länsstyrelserna vilka områden som Energimyndigheten bedömde vara av riksintresse för vindkraften. Myndigheten pekade ut 49 områden i 13 län.

Miljöbalkens tredje kapitel innehåller bestämmelser om områden av riksintresse för ett antal angivna samhällsintressen. Exempel på sådana intressen är naturvården, rennäringen, kulturmiljövården, yrkesfisket, friluftslivet och kommunikationerna. Bevarandointressena, t.ex. naturvård, tillhörde de första som avgränsades och de omfattar större områden än t.ex. utvinningsintressen eller kommunikationer som gäller begränsade och lägesprecisa områden. Om ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål skall företräde ges det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Om ett område behövs för en anläggning för totalförsvaret skall det ges företräde.

Ny vindkartering framtagen

Återkommande bedömningar i olika statliga utredningar (Rätt plats för vindkraften, SOU 1999:75, och Läge för vindkraft, SOU 1988:32) ger vid handen att det finns mycket stora möjligheter att bygga ut vindkraft i Sverige på grund av våra gynnsamma vindförutsättningar. Med finansiering från Energimyndigheten har Uppsala universitet bedrivit forskning kring vindförhållandena i Sverige. Resultatet har presenterats av Energimyndigheten i början av 2006. Detta är första gången som en fullständig vindkartering över hela landet finns tillgänglig. Resultaten visar att vindförhållandena i många fall är mer gynnsamma än vad som tidigare

har antagits. Framför allt är vindens energiinnehåll i höjdområden på land betydligt större än vad tidigare bedömningar redovisat.

Skälen för regeringens bedömning: När regeringen i sitt kompletterande uppdrag till länsstyrelserna i november 2005 valde en annan indelning än Energimyndigheten av vad som är att betrakta som land och vad som är hav skall det ses som ett uttryck för en bedömning att det bör planeras för fler vindkraftverk på land. Energimyndighetens fördelning mellan land och hav baserades mer på hur den fysiska planeringen fungerar än på de teknisk-ekonomiska förutsättningarna för vindkraft. Skälen för regeringens bedömning är att det visat sig vara tekniskt mer komplicerat att bygga och driva anläggningar i vatten och att den höga kostnadsbilden för el producerad i sådana vindkraftverk kvarstår.

En kombination av bättre kunskap om vindförhållanden på land och en ökad kommunal översiktsplanering med inriktning på etablering av vindkraft har inneburit en bättre kännedom om vindkraftens förutsättningar. Regeringens förslag om utveckling av elcertifikatsystemet kommer att skapa stabilare ekonomiska förutsättningar för bl.a. vindkraft. Bedömningen är att det kommer att finnas ett behov av ett nytt nationellt planeringsmål för vindkraft efter 2015, förslagsvis till 2020. Regeringen avser att återkomma med ett nytt planeringsmål för vindkraft när de nya förutsättningarna är analyserade och kommer därför att ge Energimyndigheten i uppdrag att i samråd med berörda myndigheter ta fram ett förslag till ett sådant nytt nationellt planeringsmål.

Konflikter mellan vindkraft och andra intressen är ibland svåra att undvika. Energimyndigheten har bl.a. av den anledningen redovisat sin avsikt att revidera sin bedömning av vilka områden som är av riksintresse för vindkraft när resultat från den nya vindkarteringen blivit presenterade och behandlade av berörda myndigheter, främst länsstyrelserna. De områden som Energimyndigheten hittills ansett vara av riksintresse för vindkraft är få till antalet och inte särskilt omfattande till ytan då de endast omfattar 165 kvadratkilometer på land. En bidragande orsak till detta har varit bristande underlag när det gäller kunskap om vindförutsättningar, framför allt i de norra delarna av landet. Regeringens uppfattning är att en översyn av områden av riksintressen för vindkraft skulle, om vindförutsättningarna så medger, kunna leda till att betydligt större områden än dagens riksintressen kommer i fråga. Identifiering av motstående intressen samt samråd bör i detta fall ske också med berörda sektorsmyndigheter, t.ex. Försvarmakten, Fiskeriverket och Sametinget.

7.1 Forskning om vindkraft

Regeringens bedömning: Forskning och kunskapsuppbyggnad om vindkraft är nödvändig för att skapa förutsättningar för en omfattande, hållbar och kostnadseffektiv utbyggnad av vindkraft. Detta för att den långsiktiga visionen om att basera hela det svenska energisystemet på förnybar energi skall kunna uppfyllas. Särskild vikt bör läggas vid de specifika förutsättningar som gäller för vindkraft i Sverige, t.ex. vårt kalla klimat. Vidare bör kunskapsuppbyggnaden inriktas på förutsättningarna för att uppnå ökad tillgänglighet, förbättrade former för samverkan med andra intressen och på energimarknaden, regional utveckling och industriell utveckling och tillverkning av såväl komponenter som vindkraftverk.

Bakgrund: Teknikutvecklingen när det gäller vindkraft har under de senaste åren gått mycket fort. Vindkraftverken blir allt effektivare framför allt genom att generatorerna konstrueras för att alstra betydligt större effekt än vad som var möjligt för endast tio år sedan. I mitten av 1990-talet hade ett mycket stort vindkraftverk en generatoreffekt på 0,5 MW. I dag byggs verk med en effekt om 6,0 MW och tekniska förutsättningar finns för verk i storleksordningen 8,0–20 MW. En omfattande kunskapsuppbyggnad och betydande skalfördelar har tillsammans gjort att kostnaden för vindproducerad el sjunkit betydligt de senaste tio åren. Den genererade effekten har ökat med en faktor 10 medan storleken på verken har ökat med en faktor 2,5 för de största verken.

Jämfört med de flesta elproducerande anläggningar består vindkraftverken till en större del av små enheter där innovationerna kan föras in nästan fortlöpande. Detta medför att många generationsväxlingar kan ske på relativt kort tid. Forskning och utveckling kan ge vindbruksnäringen nya idéer och insikter, såväl tekniskt som ekonomiskt och samhällsligt. Energimyndigheten har genom åren bidragit till att förbättra möjligheterna att etablera produktion av vindkraft i Sverige. Sedan ett antal år tillbaka finansierar myndigheten en kartläggning av vindpotentialen i Sverige i syfte att öka tillförlitligheten i bedömningen av den svenska nationella vindenergipotentialen och underlätta för samhällsplaneringen av vindkraft. Resultat från den senaste karteringen visar på goda vindområden som inte framträtt i tidigare karteringar. Områden som tidigare inte betraktats som intressanta för vindkraft kan vara lönsamma att använda. Resultatet är till nytta som planeringsunderlag för länsstyrelser och kommuner. Projektörer och kraftbolag får ett bra underlag som utgångspunkt för en mer detaljerad lokalisering av vindkraft. Det kan även vara intressant för länsstyrelser, kommuner och Energi-myndigheten att göra en mer noggrann planering av vindkraft för vissa utvalda områden med höga medelvindar.

Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag om budget för 2006 om en ökning av medlen till energiforskning. Detta sammanfaller väl med den ambitionsökning som regeringen gör när det gäller vindkraft och möjliggör större forskningsinsatser inte minst avseende miljöeffekter och andra berörda intressen.

Frågan om inriktning och utformning av fortsatta insatser kring forskning, utveckling och demonstration och kommersialisering på energiområdet behandlas i Forskning och ny teknik för framtidens energisystem (prop. 2005/06:127). Ett av underlagen för denna proposition är Energimyndighetens rapport FOKUS II – Mål för forskning, utveckling, demonstration och kommersialisering inom energiområdet, kriterier för prioritering, förslag till prioriterad verksamhet samt indikatorer för att mäta målpuppfyllelse. I denna finns behovs- och omvärldsanalys, samt förslag till vision, mål och prioriterade insatser när det gäller forskning, utveckling och demonstration på olika områden, inklusive insatser kring vindkraft.

Skälen för regeringens bedömning: Stora ansträngningar görs internationellt och i Sverige för att öka användningen av miljöanpassad teknik och för att minska utsläppen av växthusgaser. El från vindkraft är förnybar och genererar inga utsläpp. En snabb teknisk utveckling har inneburit successivt förbättrade ekonomiska förutsättningar för vindkraft. Ljud från vindkraftverken kan bara uppfattas i närområdet. De fysiska ingreppen vid etablering, såsom vägar, är inte större än att en i det närmaste fullständig återställning efter det att vindkraftaggregatens livslängd uppnåtts är möjlig i de fall en förändrad markanvändning är aktuell.

Vindkrafttekniken har kommit långt i sin utveckling men fortfarande finns ett stort behov av forskning och utveckling. Kommande stora investeringar inom energiområdet kan medföra goda affärsmöjligheter för svensk kraftsystemrelaterad industri. För att industrin skall kunna stärka sin ställning bör Sverige bevaka och påverka internationella standarder inom relevanta områden.

De senaste åren har en kraftig utbyggnad av vindkraft skett i bl.a. USA, Spanien och Tyskland. I Sverige är det framför allt elcertifikatsystemet och andra styrmedel som avgör utbyggnadstakten. Utbyggnaden påverkas t.ex. av regler för bygglov, miljötillstånd, nätanslutning samt konkurrens om områden. Högre vindtillgång till havs jämfört med på land driver på utvecklingen av havsbaserade vindkraftverk. I Storbritannien, Danmark och Tyskland har utbyggnaden kommit långt, men även i Sverige finns en stor potential för havsbaserad vindkraft och flera projekt är under planering. Havsbaserade anläggningar driver teknikutvecklingen mot större vindkraftverk.

Vid en vindkraftsproduktion på 10 TWh innebär varje öre som kostnaden per producerad kWh från vindkraft sänks en besparing på 100 miljoner kronor per år. Ett mål som Energimyndigheten satt upp för forskningsinsatserna till 2012 är att de skall bidra till väsentligt sänkta kostnader för vindkraft. Andra mål som myndigheten pekar på är att ta fram generaliserbara forskningsresultat kring vindresurser, miljöeffekter, samverkan med andra intressen, vind-, is- och våglaster, drift och underhåll samt samkörning med andra produktionstekniker.

Genom den varierande produktionen över dygn och säsong ställer vindkraften speciella krav på kraftsystemet. Det svenska kraftsystemet har hög tillförlitlighet och en hög nivå på elkvalitet och den rikliga tillgången på vattenkraft är en viktig resurs för att balansera variationer i produktion och förbrukning av el. Hur en större utbyggnad av vindkraft påverkar elsystemet har tidigare studerats men fortsatt arbete behövs med

avseende på utbyte med grannländer, stabilitetsfrågor, samverkan med andra produktionsanläggningar, trånga sektioner etc.

En omfattande utbyggnad av vindkraft kan ta i anspråk stora områden och påverka andra intressen. Det är dock en liten yta som påverkas fysiskt av själva vindkraftverket. Genom ökad kunskap om vindkraft får samhället generaliserbara faktaunderlag i syfte att undanröja osäkerheter kring vindkraftens effekter, vilka annars hämmar utbyggnaden. Dessa osäkerheter gäller bl.a. miljöeffekter, påverkan på totalförsvarets system, skugg- och ljudeffekter, effekter på areella näringar som fiske och rennäring samt påverkan på landskapsbilden och andra bevarandevärden. Det finns därför behov av avancerad kunskap inom området som allsidigt belyser effekterna av vindkraftens påverkan. Förvärvade kunskaper inom området kan vara användbara såväl för projektörer som för tillverkare av vindkraftverk och myndigheter. Genom att höja kunskapsnivån underlättas även samverkan med andra intressen och därmed skapas också förutsättningar för en utbyggnad av vindkraften.

Regeringen vill också uppmärksamma att det i dag bedrivs forskning om effekter av vindkraft till havs inom ramen för det särskilda stödet för marknadsintroduktion av vindkraft. Denna forskning genomförs inom ett kunskapsprogram kallat Vindval (avsnitt 7.2). Vindval skall ses som ett projektspecifikt komplement till den nödvändiga generella forskning om vindkraftens effekter som bedrivs inom ramen för berörda sektorsmyndigheter. Energimyndigheten har huvudansvaret för forskning om vindkraft men även för olika påverkansfaktorer. Men även andra forskningsfinansiärer stöder grundläggande forskning inom området av relevans för vindkraftsfrågor. Dessa är bl.a. Naturvårdsverket och Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas). Vindval kan tjäna som en inspirationskälla för hur vindkraftsrelaterad forskning kan bedrivas även när det rör samexistens med andra intressen än påverkan på miljön.

Energimyndigheten har en uttalad målsättning att forskningsprojekt inom myndighetens planerade vindkraftsprogram, Vindforsk, skall vara delfinansierade av industrin. Genom tillgång till en programbudget för forskning och en rationell beslutsgång kan användarorienterade projekt snabbt komma i gång. Det är också angeläget att Energimyndigheten har en strategi för sin långsiktiga forskning och utveckling både med grundläggande projekt, och projekt med tillämpbara resultat på lång sikt. Inte minst gäller detta för frågor som är anknutna till en mer utbredd användning av vindkraft.

Energimyndigheten fokuserar sin forskning och utveckling på integrering av vindkraften i kraftsystemet, drift och underhåll, miljöpåverkan och acceptansfrågor. Utöver detta bör även frågor som rör såväl industriell som regional utveckling prioriteras. I takt med att hemmamarknaden för vindkraft expanderar skapas möjligheter för en växande svensk vindkraftsindustri. Det är viktigt att en kommersialisering av resultat från vindkraftsforskningen, demonstration av nya tekniker och andra utvecklingsprojekt kommer till stånd, såväl utifrån synsättet att elproduktionen från vindkraft skall öka som att inhemsk tillverkning av komponenter och vindkraftverk kan utvecklas positivt, i enlighet med vad som anförs i propositionen *Forskning och ny teknik för framtidens energisystem* (prop. 2005/06:127). För energiforskningen som helhet är kommersiali-

7.2 Förlängd satsning på pilotprojekt

Regeringens förslag: Utvecklingen av vindkraftsteknologi och dess storskaliga användning i Sverige bör fortsätta. För att på sikt minska kostnaderna för nyetablering av vindkraft skall de särskilda utvecklingsinsatser som pågått sedan 2003 fortsätta (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU3, rskr. 2001/02:113). Nya vindkarteringar har visat på bättre vindförutsättningar i höjdområden på land än vad som tidigare antagits. Ökat fokus bör därför läggas på insatser i sådana landområden. Insatserna bör även omfatta utökade kunskaper om effekter av gjorda investeringar på såväl miljö, kultur, rennäring m.m. som regional utveckling.

Bakgrund: Regeringen bedriver i dag ett ambitiöst arbete för att minska kostnaderna för elproduktion från vindenergi. För att öka kunskapsläget inför en fortsatt expansion finns behov av särskilda insatser. Ett separat stöd för teknikutveckling behövs, och som kan användas för sådan teknik som har en produktionskostnadsnivå som är alltför hög för att kunna konkurrera inom ett certifikatsystem. Regeringen har därför tagit initiativ till ett fortsatt samarbete med denna inriktning kring ny etablering av vindkraft i Sverige. Utgångspunkten är ett samarbete mellan staten och näringslivet i syfte att underlätta olika vindkraftsetableringar, vars lönsamhet till följd av bl.a. initialt höga investeringskostnader kan vara för låg för att investeringen skall ske spontant. Syftet med stödet för teknikutveckling har varit att förvärva nya kunskaper genom att uppföra vindkraftsanläggningar med olika förutsättningar och utvärdera deras konsekvenser, t.ex. genom grundläggande undersökningar av effekter för befolkningen, rennäringen, floran, faunan och kulturarvet. Samtidigt kan det tydliggöras hur intressekonflikter kan undvikas eller begränsas.

Regeringen har slagit fast att Sverige skall vara ett föregångsland i omställningen till en hållbar utveckling. Detta mål involverar samtliga politikområden. Utbyggnad av vindkraftsanläggningar kan förväntas ske i land-, havs- och fjällområden där goda vindlägen finns och där det av andra skäl bedöms vara lämpligt.

Stöd har hittills beviljats till de båda havsbaserade vindkraftsanläggningarna Lillgrund och Utgrunden II som tillsammans beräknas producera 725 GWh per år. Detta kan jämföras med de ca 930 GWh som vindkraften i Sverige sammanlagt bidrog med 2005. Ett färdigställande av Lillgrund och Utgrunden II kommer att generera värdefulla erfarenheter om hur havsbaserade vindkraftverk fungerar rent tekniskt och vilka effekter anläggningarna har på miljön. Erfarenheterna kan användas inför kommande etableringar och därmed skapa förbättrade förutsättningar för ökad förnybar elproduktion i framtiden.

Från flera myndigheter har det i planerings- och prövningsförfaranden vid flera tillfällen pekats på brister i kunskaperna om vindkraftverkens påverkan på miljön. Energimyndigheten beslutade i december 2004 att

starta kunskapsprogrammet Vindval för att genomföra miljöeffektstudier på vindkraftsetableringar till havs som en del av pilotprojektarbetet. Naturvårdsverket ansvarar för genomförandet av programmet, men Energimyndigheten beslutar om enskilda projekt. Huvuddelen av de redan beslutade miljöeffektstudierna är kopplade till de kommande anläggningarna Lillgrund och Utgrunden II. Resultaten från Kunskapsprogrammet Vindval förväntas komma att användas som kunskapsunderlag för miljökonsekvensbedömningar och en ändamålsenlig planerings- och tillståndsprocess för att på så sätt minska osäkerheten vid bedömningen av vindkraftens påverkan på främst havsmiljön.

Den nya vindkarteringen från Uppsala universitet visar att vindens energiinnehåll i höjdområden på land är större än vad som tidigare har antagits. Såväl de resurser som finns inom den långsiktiga delen av 1997 års energipolitiska program med särskilt stöd för utveckling och demonstration av nya tekniker inom vindkraftsområdet som nu gällande tillfälliga stöd och elcertifikatsystemet är otillräckliga för att åstadkomma en snabb utveckling av vindkraften i områden med goda vindförutsättningar, t.ex. i havs- och fjällområden.

Vindval som hittills finansierats via medel för marknadsintroduktion har rönt uppskattning och kan vara en förebild för den fortsatta forskningsverksamheten inom såväl Energimyndigheten som Naturvårdsverket.

Inom ramen för stödet till teknikutveckling och marknadsintroduktion har flera konkreta vindkraftsprojekt initierats. Grundläggande förundersökningar och utvärdering av miljö- och acceptansfrågor är en viktig del av arbetet. Regeringen avser att noga följa resultaten av satsade medel.

Skälen för regeringens förslag: Den höjda ambitionsnivån inom elcertifikatsystemet på ny förnybar elproduktion på 17 TWh till 2016 skapar ett behov av att väsentligt öka vindkraftens utbyggnadstakt.

Energimyndigheten har beslutat om att stödja fyra projekt inom ramen för pilotprojektet. Två stora havsbaserade projekt och ett teknikutvecklingsprojekt samt ett projekt för att ta ett samlat grepp om de miljöfrågor som är kopplade till vindkraft. Av de medel som tilldelats för perioden 2003–2008 är merparten in-tecknade.

Med största sannolikhet kommer de befintliga medlen att vara in-tecknade långt före periodens slut 2008. Regeringen gör bedömningen att utfallet av insatserna är gott. Det är angeläget att genomförandet av Lillgrund och Utgrunden II avslutas snabbt så att ny elproduktion tillförs och miljöeffektstudierna kan slutföras.

Regeringen anser att det är angeläget att fortsätta att utveckla vindkraftsteknologin och dess storskaliga användning i Sverige. Det är t.ex. viktigt att ny teknik kommer till användning såväl för att utveckla elproduktionen från vindkraft som för tillverkningen av komponenter och vindkraftverk. De speciella förutsättningar som finns för vindkraft i Sverige bör också beaktas, t.ex. hantering av isbildning på vingar och mätutrustning. Det är regeringens bedömning att den största utdelningen kan åstadkommas om stöd ges till investeringar i utbyggnad av vindkraft med diversifierade förutsättningar kompletterat med en analys av skilda effekter och påverkan av den gjorda investeringen. Satsningarna genomförs i samverkan med näringslivet. Det är därför nödvändigt att fortsätta

arbetet med att samla erfarenheter för att möjliggöra en så effektiv utbyggnad som möjligt.

För den fortsatta satsningen på teknikutveckling och marknadsintroduktion i samverkan har resursbehovet beräknats till 350 miljoner kronor under femårsperioden 2008–2012. Regeringen anser att medlen för pilotprojekt skall ses som ett komplement till den forskning och utveckling som bedrivs inom ramen för energiforskningen. Regeringen anser därför att detta kompletterande stöd även fortsatt kan bidra till riskavlyft och skapa strategiska förutsättningar för fortsatt teknikutveckling med en åtföljande minimering av kostnader. Fokus bör läggas på vindkraft i miljöer som är aktuella för storskalig utbyggnad i Sverige. Som komplement till hittills initierade insatser till havs bör ökat fokus läggas på sådana landområden där det finns goda vindresurser. Insatserna bör även omfatta utökade kunskaper om effekter av gjorda investeringar på såväl miljö, kultur, rennäring m.m. som regional utveckling.

Den forskning, som bedrivs inom ramen för pilotprojektmedel, är specifikt kopplad till de projekt som finansierats. De studier som beslutats inom kunskapsprogrammet Vindval anknyter därför i huvudsak till havsbaserade vindkraftsanläggningar. Denna huvudinriktning skall fortsatt gälla, även om annan forskning också kan bli aktuell. Vindval skall dock endast betraktas som ett komplement till den nödvändiga generella forskning om miljöeffekter och påverkan på andra intressen som behöver bedrivas av bl.a. Energimyndigheten och Naturvårdsverket inom ramen för myndigheternas forskningsansvar. Även andra myndigheter bör kunna bidra till arbetet med befintlig kunskap inom sina respektive ansvarsområden. I framtiden finns det ett behov av ökat fokus på frågeställningar kring effekter och påverkan av landbaserade vindkraftverk. Effekter på andra verksamheter, t.ex. rennäringen, kan behöva belysas ytterligare.

Verket för näringslivsutveckling, Nutek, ansvarar för ett program inriktat på produktutveckling i små företag. Programsatsningen omfattar ca 57 miljoner kronor under 2006 och sker i samarbete med 20 s.k. partnerskap runt om i landet. Insatser med särskild inriktning på miljödriven teknikutveckling bedrivs av Nutek sedan 2003 inom ramen för programmet Miljödriven näringslivsutveckling. Inom ramen för dessa program kan insatser göras som kan bidra till utveckling inom den svenska vindkraftssektorn.

7.3 Sänkt fastighetsskatt för vindkraftverk

Regeringens förslag: Fastighetsskatten på vindkraftverk bör sänkas från 0,5 procent av taxeringsvärdet till 0,2 procent.

Egendomsskattekommitténs förslag innebär att fastighetsskatten på vindkraftverk slopas. Regeringens förslag innebär i stället en sänkning av fastighetsskatten.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Verket för näringslivsutveckling och Lantbrukarnas Riksförbund* har tillstyrkt förslaget. Även *Energimyndigheten* har tillstyrkt förslaget och anfört att en slopad fastighetsskatt på vindkraftsanläggningar skulle vara ett steg

för att öka möjligheterna att nå planeringsmålet på 10 TWh för vindkraft. *Advokatsamfundet* har avstyrkt förslaget och anför att förslaget innebär att samma fastighetstyp, skattemässig elproduktionsenhet, kommer att behandlas olika avseende fastighetsskatten beroende på hur elen produceras. *Svensk Energi* har anför att frågan om lindring av fastighetsskatten till förmån för vindkraften måste ses ur ett större perspektiv där summan av alla styrmedel beaktas.

Skälen för regeringens förslag: Uttaget av fastighetsskatt regleras i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt. För elproduktionsenheter utgör fastighetsskatten 0,5 procent av taxeringsvärdet för varje beskattningsår. Fastighetsskatten på vindkraftverk, liksom andra energianläggningar, grundas på effekt. Vid 2000 års taxering rekommenderade Riksskatteverket att vindkraft värderas till 6 400 kronor per installerad kW. Detta innebär att fastighetsskatten på vindkraftverk är hög i jämförelse med andra kraftverk. Det är i dag endast kärnkraftverk som värderas högre per installerad kW. Eftersom vindkraftsanläggningar inte kan producera energi kontinuerligt missgynnas dessa i förhållande till andra energianläggningar. Till skillnad från Egendomsstattekommittén anser regeringen inte att fastighetsskatten på vindkraftverk helt bör tas bort. Fastighetsskatten bör dock sänkas från dagens 0,5 procent av taxeringsvärdet till 0,2 procent.

I förhållande till EG-fördragets regler om statligt stöd bedömer regeringen att förslaget om en sänkning av fastighetsskatten för vindkraftverk ryms inom kommissionens förordning (EG) nr 69/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse, s.k. försumbart stöd. Enligt dessa bestämmelser är åtgärder som maximeras till 100 000 euro per företag under en treårsperiod inte att betrakta som statsstöd enligt EG-fördragets artikel 87.1 och dessa behöver därför inte förhandsanmälas till kommissionen för godkännande. Enligt den nämnda förordningen kommer Skatteverket att ha en skyldighet att i samband med deklarationstillfällena upplysa näringsidkarna om innebörden av att den sänkta fastighetsskatten har karaktären av stöd av mindre betydelse. För näringsidkarna föreligger enligt 3 kap. 1 § 7 lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter en skyldighet att i självdeklarationen lämna de uppgifter som Skatteverket behöver för att fatta riktiga taxerings- och beskattningsbeslut. Näringsidkare kommer inom ramen för denna skyldighet att, i vart fall när taket för stöd av mindre betydelse nås, få lämna uppgifter om övriga stöd.

Förslaget föranleder ändringar i 3 § lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt.

Regeringens bedömning: Gränsen mellan anmälningsplikt och tillståndsplikt för vindkraftverk kommer att höjas inom ramen för regeringens arbete med en översyn av förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. I dag är den nuvarande övre gränsen för anmälningsplikt, avseende vindkraftverk med en sammanlagd uteffekt av högst 1 MW, mindre relevant till följd av den tekniska utvecklingen. Även större landbaserade enstaka vindkraftsaggregat eller gruppstationer bör kunna vara anmälningspliktiga. Inom Regeringskansliet har det därför tagits fram en promemoria med ett förslag innebärande att gränsen för anmälningsplikt bör kunna gå någonstans mellan 10 MW och 25 MW sammanlagd uteffekt. Förslaget remitteras för närvarande.

Naturvårdsverkets förslag: Naturvårdsverket har vid sin översyn av förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, rapport nr 5353 ”Pröva eller inte pröva? Förslag till ändringar i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd”, föreslagit följande förändringar vad gäller vindkraften:

- tillstånd från miljödomstol skall endast krävas för havsbaserade vindkraftverk (enstaka eller gruppstationer) med en sammanlagd uteffekt av minst 1 MW,
- tillstånd från länsstyrelse skall krävas för gruppstation med en sammanlagd uteffekt av minst 10 MW,
- anmälan till den kommunala nämnden skall ske för gruppstation med en sammanlagd uteffekt av mer än 125 kW men högst 10 MW eller enstaka aggregat med en sammanlagd uteffekt av mer än 125 kW.

Remissinstanserna: Naturvårdsverkets rapport har remitterats under 2004. Det är relativt få remissinstanser som yttrat sig specifikt om vindkraften. De remissvar som presenteras är ett sammanfattande urval av de svar som inkommit angående vindkraften.

Energimyndigheten, Vindkraftsleverantörerna i Sverige ek. för. och Vindkraftens Investeringar och Projektörer ek. för. samt Svensk Vindkraftsförening tillstyrker förslaget med bl.a. följande synpunkter. I stället för att bygga det effektivaste vindkraftverket på en placering sätter många nu upp ett vindkraftverk med effekt lägre än 1 MW. Skillnaden i landskapspåverkan är marginell och en betraktare kan i regel inte se skillnad på maskiner av olika storlek. Kommunerna, länsstyrelserna och projektörerna vill bygga vindkraftverken i mindre grupper av estetiska och eltekniska skäl. Med nuvarande 1 MW-gräns byggs vindkraftverken utspridda ett och ett. Vindkraften är en från miljösynpunkt positiv företeelse eftersom den producerar energi utan föroreningar.

Stockholms tingsrätt (miljödomstolen) är tveksam till förslaget och anser att miljödomstolen bör pröva även större landbaserade vindkraftverk, förslagsvis de över 10 MW, istället för att prövningen skall ligga på länsstyrelsen då det är fråga om verksamheter, som ofta har en stor inverkan på lokala intressen, vilka behöver vägas mot andra starka intressen.

Samtliga länsstyrelser (utom länsstyrelserna i Västernorrlands län, Blekinge län och Skåne län som har lämnat delvis andra synpunkter) är tveksamma till förslaget och anser bl.a. att vindkraftverk med en sammanlagd uteffekt av minst 1 MW baserad i vattenområde bör prövas av miljödomstol och att vindkraftverk med en sammanlagd uteffekt av mer än 5 MW bör prövas av länsstyrelsen, liksom vindkraftverk med en sammanlagd uteffekt av minst 1 MW lokaliserad inom område av riksintresse enligt 4 kap. 2–5 §§ miljöbalken. Vindkraftverk med en sammanlagd uteffekt av mer än 125 kW men högst 5 MW bör prövas av kommunen efter anmälan. Länsstyrelserna anför som skäl för sin inställning bl.a. följande. Det är viktigt med en regional samverkan och att inte administrativa gränser försämrar förutsättningarna för planering och hänsynsfull exploatering. Behovet av en planeringsmässig hantering så att den regionala överblicken inte tappas bort betonas.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län är tveksam till förslaget och anser att gränsen för tillståndsplikt endast bör höjas till 3 MW.

Riksantikvarieämbetet samt *länsstyrelserna i Blekinge län* och *i Skåne län* avstyrker förslaget med bl.a. följande skäl. Vindkraftsanläggningarna bör prövas utifrån ett nationellt respektive regionalt perspektiv då de har en direkt och indirekt påverkan på kulturmiljön och människors upplevelse av landskapet. Den viktigaste frågan när det gäller vindkraftsetablering är lokaliseringssprövningen.

Svenska Naturskyddsföreningen (SNF) avstyrker förslaget då det inte finns några generella föreskrifter som kan kompensera för den föreslagna höjningen av gränsen för tillståndsplikten men ser gärna att generella föreskrifter på detta område prioriteras eftersom vindkraft är ett förnyelsebart energislag som det ur ett övergripande samhällsperspektiv är angeläget att utveckla.

Vindkraftsbranschens Investering och Projektörer ek. för. har efter remissbehandlingen inkommit med ett yttrande där de anför följande. *”Teknikutvecklingen inom vindkraftsbranschen går oerhört fort. En modern gruppstation på 10 MW består i dag av fem vindkraftverk. Inom några år kommer nya gruppstationer med samma effekt att bestå av två-tre verk och inom en femårsperiod är det troligt att en gruppstation om tre-fem verk ger 15–30 MW. Vindkraftverkens dimensioner har ökat vad gäller tornhöjd, totalhöjd och genom att rotordiametern ökat. Medan effekten har ökat 10 gånger har dimensionerna bara ökat 2,5 gånger på de största verken. Vårt förslag är att alla gruppstationer av vindkraftverk med stöd i detaljplan eller områdesbestämmelser blir anmälningspliktiga oavsett uteffekt.”*

Bakgrund: Enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd krävs i dag tillstånd från miljödomstol för gruppstation med tre eller flera vindkraftsaggregat med en sammanlagd uteffekt av minst 10 MW, tillstånd från länsstyrelsen för övrig gruppstation eller enstaka aggregat för en sammanlagd uteffekt av mer än 1 MW och anmälan till den kommunala nämnden för gruppstation eller enstaka aggregat för en sammanlagd uteffekt av mer än 125 kW men högst 1 MW. Naturvårdsverket har föreslagit 10 MW som gräns mellan anmälningsplikt och tillståndsplikt med följande motivering. *”Miljöpåverkan är i mångt och mycket lokal och ensartad och energiomvandlingen är positiv från miljösynpunkt. Aspekter som visserligen är lokala, men som*

ändå kan ha nationellt intresse, är möjligen den inverkan vindkraften kan ha på skyddsvärda områden när det gäller naturvärden, landskapsbild, naturupplevelse och estetiska värden. Denna påverkan har dock inte samma karaktär och omfattning som när en gruva, en täkt eller en industri anläggs eller drivs och då ibland oåterkalleliga värden sätts ur spel eller miljön förorenas långsiktigt. [...] Trots att det i viss utsträckning kan ifrågasättas med utgångspunkt från bedömningsgrunderna, anser Naturvårdsverket att tillståndsplikten enligt 9 kap. 6 § miljöbalken för vindkraftverk för närvarande inte bör tas bort helt. Naturvårdsverket räknar med ett betydande utbyggnadstryck de kommande åren och främst med avseende på vindkraftparker eller gruppstationer med goda ekonomiska förutsättningar. Dessa är då vanligtvis stora. Det är inte möjligt att överblicka vad både en eventuellt borttagen regeringsprövning och en samtidigt slopad tillståndsplikt enligt 9 kap. 6 § miljöbalken skulle medföra i ett läge där utbyggnadstakten av stora anläggningar förväntas öka. [...].”

Energimyndigheten har inte lämnat något förslag beträffande gränsen mellan anmälningsplikt och tillståndsplikt men i ett yttrande resonerat kring bl.a. den tekniska utvecklingen på området. De anför att det finns en storskalig trend hos tillverkare av vindkraftsturbiner vilket leder till att de flesta turbiner som utvecklas har en effekt i storleken 3–5 MW för installation på land men att många siktar på havsbaserad vindkraft där det finns än mer storskaliga projektplaner. Redan fyra verk i ovan nämnda storleksordning ger en sammanlagd uteffekt på 12–20 MW. Fyra sådana verk kräver enligt dagens tillståndsnivåer handläggning hos miljödomstol. En administrativ effektgräns vid tillståndsprövning kan ge suboptimering av vindresurserna genom att uteffekten stryps till strax under gränsen. Att bygga flera anläggningar på en plats har ekonomiska fördelar då investeringskostnaden fördelas på flera produktionsenheter. Stora verk i en anläggning ger högt utnyttjande av den yta som tas i anspråk. Det är särskilt viktigt när goda vindlägen är en bristvara. Det visuella intrycket kan också optimeras genom noggrann fysisk planering av ett område med goda förutsättningar för vindkraft.

Skälen för regeringens bedömning: Naturvårdsverkets rapport är ett led i omfattande arbete med översyn av hela förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Ett mål är att minska antalet tillståndspliktiga verksamheter och att effektivisera prövningen av de miljöfarliga verksamheterna. Rapporten har remitterats. Arbetet med översynen beräknas vara klar så att regeringen kan besluta om ändringarna under 2006. Tidigaste datum för ikraftträdande beräknas kunna bli årsskiftet 2006/2007.

Under arbetet med översynen av förordningen vad gäller vindkraften har synpunkter framkommit som gör gällande att 10 MW är en för låg nivå och att gränsen mellan anmälningsplikt och tillståndsplikt bör vara någonstans i spannet 10–25 MW. Vindkraftsbranschens och Energi-myndighetens synpunkter på utvecklingen av turbinstorlek och uteffekt för gruppstationer med tre till fem vindkraftverk bör tas i beaktande liksom argumenten att stora verk i en anläggning ger högt utnyttjande av den yta som tas i anspråk samt att det visuella intrycket kan optimeras genom noggrann fysisk planering av ett område med goda förutsättningar för vindkraft. Mot bakgrund av ovanstående synpunkter går det att

argumentera för att 10 MW utgör en för låg nivå och att gränsen för tillståndsplikt bör vara högre, t.ex. upp mot 25 MW. Förslaget om höjning utöver 10 MW behöver remissbehandlas, vilket nu sker. Regeringen kommer att avvakta med att ta slutlig ställning i frågan till dess att remissinstanserna har yttrat sig.

Prop. 2005/06:143

8 Samlad information kring vindbruk

Regeringens bedömning: Regeringen avser att skapa ett nationellt centrum för vindbruk. En särskild satsning bör komma till stånd dels för att underlätta och förbättra informationsförsörjningen för planering, lokalisering och tillståndsprovning av vindkraftsanläggningar, dels för att sprida information om vindbruk, vindkraftverk, utbyggnadsplaner, driftsstatistik, påverkan på miljön och andra intressen.

Boverkets förslag: Boverket remitterade rapporten ”VindGIS, en nätbaserad geografisk informationstjänst” i samband med rapporten Förutsättningar för storskalig utbyggnad av vindkraft i havet, Väner och fjällen. Remissen innehöll inga frågor eller förslag angående VindGIS.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som i sina svar behandlade VindGIS var positiva. Flera remissinstanser betonade vikten av att geografisk information av detta slag hålls tillgänglig och uppdaterad för olika vindkraftsintressenter.

Bakgrund: Regeringen gav 2001 Boverket i uppgift att utveckla en applikation för digital analys av geografiska data. Uppdraget gavs i samband med ett regeringsuppdrag till Boverket om att ta fram övergripande förutsättningar för en storskalig utbyggnad av vindkraft. Boverket valde att utveckla en nätbaserad geografisk informationstjänst, VindGIS, tillsammans med länsstyrelserna. VindGIS är i drift och har förbättrats under 2005, men för att tjänsten skall fungera bra både för företag som letar lämpliga platser eller håller på med att upprätta ansökan, och för planerande och tillståndsprovande myndigheter, behöver den utvecklas vidare. Mer detaljerad information behövs i många fall. För lokalisering och planering av vindkraft saknas också viktig information. Därför bör den nya vindkraftskarterming som Uppsala universitet gjort på Energimyndighetens uppdrag göras tillgänglig för intresserade aktörer.

Sverige har tidigare medverkat i ett europeiskt projekt där informationshanteringen kring vindkraft stod i centrum. Information kring nätanslutningsfrågor och miljöpåverkan från vindkraft var de två mest centrala frågorna som avhandlades. Naturvårdsverket representerar Sverige i den styrgrupp som nu söker stöd från EG-kommissionen för ett fortsatt arbete med miljöeffektstudier.

Energimyndigheten beslutade i december 2004 att starta kunskapsprogrammet Vindval (avsnitt 7.2). Vindval förväntas generera ny kunskap om miljö- och acceptansfrågor, främst vid etablering till havs. Därutöver finns det ett stort antal genomförda utredningar och forskningsprojekt på området vars resultat bör spridas och användas i första hand, innan nya projekt initieras.

Boverket upplever en stor efterfrågan av ett samlat, övergripande, enhetligt och kvalitetsmärkt planeringsunderlag för hela landet inte bara när det gäller vindkraft utan även i andra planeringssammanhang. För vindkraft finns det behov av ett register över befintliga och planerade vindkraftverk med uppgifter om effekt, höjd, ägare m.m. Boverket har

fått regeringens uppdrag att skapa förutsättningar för en nationellt harmoniserad digital hantering av detaljplaneprocessen och att utveckla verkets detaljplanehandbok.

Regeringen har i propositionen Från IT-politik för samhället till politik för IT-samhället (prop. 2004/05:175) bl.a. sagt att Lantmäteriverket bör ges ett nationellt samordningsansvar för produktion, samverkan och utveckling inom området grundläggande geografisk information och fastighetsinformation. Regeringen har vidare i propositionen Lantmäteriverksamheten (prop. 2005/06:5) aviserat ett Geodataråd med ansvar för utarbetandet av en nationell strategisk plan för den samlade informationsförsörjningen inom geodataområdet.

Skälen för regeringens bedömning: För att det skall vara möjligt att bedöma vindkraftens påverkan på miljön och andra intressen, vilka planeringsförutsättningarna är för vindkraft på en viss plats eller hur de ekonomiska villkoren för att bygga ett vindkraftverk ser ut krävs tillgång till flera olika slag av information. Sådan information och kunskap tas bl.a. fram i tillståndsprocesser i miljödomstol. Mycket av detta underlag är av generell karaktär och kan användas även av andra aktörer. För att möjliggöra en omfattande och kostnadseffektiv utbyggnad bör därför sådan generell information göras tillgänglig. Boverket är expertmyndighet när det gäller fysisk planering och fick i regleringsbrevet för 2006 ett utökat ansvar för kunskapsspridningen kring vindkraft när det gäller planeringskompetens hos länsstyrelser och kommuner. Lantmäteriverket är expertmyndighet inom området informationsförsörjning.

Som central förvaltningsmyndighet med ansvar för energifrågor har Energimyndigheten en viktig uppgift när det gäller information kring vindkraft. Energimyndigheten har i regleringsbrevet för 2006 bl.a. fått i uppgift att genom informationsinsatser öka förståelsen för vindkraftens förutsättningar, egenskaper och möjligheter och säkerställa att en aktuell och tillförlitlig driftstatistik för elproduktionen från vindkraft finns tillgänglig. Energimyndigheten får också i uppdrag att göra kompetensutvecklingsinsatser för övriga myndigheter, särskilt länsstyrelserna.

Många andra aktörer är involverade i att försöka föra fram information kring olika aspekter av vindkraft. Ett bra exempel är Centrum för Vindkraftsinformation vid Högskolan på Gotland som har tagit fram en mängd information kring miljökonsekvenser av vindkraft. Syftet har varit att höja kompetensen bland dem som hanterar vindkraftsfrågor. Ett annat exempel är tidskriften Vindbladet som givits ut av VindForsk vid Totalförsvarets forskningsinstitut och som rapporterat om forsknings- och utvecklingsfrågor när det gäller vindkraft.

Regeringen gör bedömningen att kunskapen om vindkraft är såväl otillräcklig som otillräckligt spridd i Sverige i dag. Ökad och förbättrad tillgång till kvalitetssäkrad information behövs för enskilda, kommuner, myndigheter, media, entreprenörer m.fl. Inför lokalisering av vindkraftsanläggningar krävs bl.a. tillgång till en stor mängd geografisk information. Det kan bl.a. gälla höjd- och vindförhållanden, markens eller bottenens egenskaper, motstående intressen och befolkning i närområdet. Det kan vidare gälla information om lagstiftning, regelverk i övrigt och om tillgängliga vägledningar (handböcker). Sådan information behövs bl.a. i kommunernas översiktliga planering och när kommunen upprättar detaljplaner för vindkraft eller prövar ansökningar om bygglov och till-

stånd enligt miljöbalken för vindkraftsanläggningar. Tillgång till motsvarande information är också värdefull för övriga aktörer inom vindkraftsområdet. Genom att förbättra kvaliteten på och öka tillgängligheten till aktuell och kvalitetssäkrad information torde såväl planerings- som prövningsprocesserna kunna effektiviseras och förkortas. Lantmäteriverkets utökade ansvar inom informationsområdet, utarbetandet av en nationell strategisk plan för informationsförsörjningen, ett Geodataråd samt regeringens uppdrag till Boverket avseende en nationellt harmoniserad digital detaljplaneprocess och en utvecklad detaljplanehandbok ligger i linje med den behovsanalys som redovisats ovan.

Regeringen avser att avsätta resurser för en riktad informationssatsning om vindkraft under två år. För att stärka kunskapsuppbyggandet och underlätta för samordnade insatser när det gäller informations- och kunskapsfrågor kring vindkraft har regeringen för avsikt att etablera ett nationellt centrum för vindbruk. Det skall möjliggöra erfarenhetsutbyten och sammanställande och spridning av forskningsresultat med en bred inriktning när det gäller frågor kring vindkraft och vindbruk. Det finns som redovisats ovan ett flertal aktörer på detta område. För att undvika dubbelarbete skall dessa aktörers verksamhet och erfarenheter beaktas när det nationella centret etableras.

Energimyndigheten bör ha en samordnande roll när det gäller vindkraft, i likhet med vad som gäller för övriga energirelaterade frågor. Energimyndigheten bör i denna roll bl.a. verka för att kunskapsnivån om och intresset för vindkraft och vindbruk ökar och att samhällets informationsförsörjning säkerställs. Övriga myndigheter och andra aktörer skall kunna ansöka hos Energimyndigheten om medel för att bl.a. bygga upp kunskap och utveckla, kvalitetssäkra och underhålla de informationslag som respektive part förfogar över och som kan ha relevans för en fortsatt satsning på vindbruk.

9 Konsekvensanalys

Regeringens ambition med föreliggande proposition är att kommuner, länsstyrelser och myndigheter skall ge högre prioritet åt vindkraftsfrågorna. Genom redan vidtagna ändringar i regleringsbrev har ökade krav ställts på myndigheterna att prioritera vindkraft. Detta innebär att mer resurser måste läggas på området. För att möta myndigheternas ökade resursbehov aviseras här ett stöd till översiktlig planering för vindkraft samt till samlad information kring vindbruk.

Stöd till översiktlig planering för vindkraft

En väl genomförd fysisk planering bör föregå utbyggnaden av vindkraft. Det finns ett behov av kommunala översiktsplaner eller regionala planer som pekar ut lämpliga områden för vindkraft. Dessa områden bör vara lämpliga ur såväl ett långsiktigt som lokalt och regionalt perspektiv.

I Sverige finns många kommuner som täcker större landområden samtidigt som befolkningsunderlaget är förhållandevis litet. För dessa kommuner, ofta med begränsade resurser och kompetens för planering, är det svårt att upprätthålla en aktuell översiktlig planering baserad på relevanta och aktuella underlag. Dryga kostnader för underlagsmaterial bidrar till problematiken. Förutsättningarna för de kommuner som vill ha en aktuell kommunal översiktsplan kan därför vara mycket olika.

Tre kommuner har genomfört pilotprojekt för kommunal planering med särskilt fokus på vindkraft. I dessa kommuner har specifika områden som är lämpliga för vindkraft pekats ut. Det har visat sig att den kommunala prövningen av utbyggnad av vindkraft i dessa kommuner har kunnat ske på ett enkelt och snabbt sätt, bl.a. därför föreslås att ett ekonomiskt stöd till kommunerna i syfte att underlätta vindkraftens utveckling inrättas. Stödet bör i första hand rikta sig till kommuner, men även länsstyrelserna bör kunna ansöka om anslag för regionalt samordnande arbete med planeringsunderlag för vindkraft.

Stödet för med sig en rad konsekvenser. Genom att ge ett stöd till översiktlig planering för vindkraft kan kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter bidra aktivt till förbättrade förutsättningar för planering av förnybar och långsiktigt hållbar elproduktion från vind och därmed bidra till att det nationella planeringsmålet för vindkraft uppnås. Vidare innebär förslaget att den kommunala prövningen av en föreslagen utbyggnad blir snabbare då det i översiktsplanerna har pekats ut lämpliga områden för utbyggnad av vindkraft. En aktuell översiktsplan kan underlätta efterföljande planering och beviljande av bygglov. Att korta ner den tid som åtgår för planering och beredning av ansökningar kan vara av avgörande betydelse för etableringen av mindre vindkraftsanläggningar. Potentialen för utbyggnaden av vindkraften ökar således. En aktuell översiktsplan som också behandlar vindbruk tjänar många syften. Den offentliga process som krävs för att ta fram en översiktsplan innebär att planen är bättre förankrad hos medborgarna vilket ökar

förståelsen och acceptansen för planens innehåll och dess konsekvenser. Entreprenörer får information om var kommunen ser möjligheter för etableringar. Nätägare kan förutse var en utbyggnad kan komma att ske. En omfattande utbyggnad av vindkraften ställer dock krav på anpassning av elnäten och regelverken kring anslutning. Det påverkar också förutsättningarna för planeringen. Regeringen avser att tillsätta en utredning om hur detta skall hanteras inom kort.

Kommuner som kommer att genomföra aktiva planeringsinsatser inom ramen för den översiktliga fysiska planeringen för att klarlägga förutsättningarna för vindkraft kan få kostnader för detta. Dessa kostnader kommer till viss mån att täckas av bidrag från staten. Förslaget medför således en kostnad för staten. Regeringen avser återkomma vad gäller utformning och omfattning av stödet. För företag i vindkraftsbranschen antas förslaget få en viss positiv påverkan då etableringen av vindkraft i kommuner som har beaktat detta i översiktsplaneringen kommer att gå snabbare och smidigare.

Samlad information kring vindbruk

Vindkraft är en informationstung bransch. Geografisk information inklusive vindförhållanden, planerings- och tillståndsprocesser och miljöpåverkan är några exempel på områden där parter som berörs av vindkraft behöver ha tillgång till information. Kunskapen om vindbruk är inte tillräckligt spridd i Sverige i dag. Ökad och förbättrad tillgång på information behövs för enskilda, kommuner, myndigheter, media, entreprenörer, myndigheter m.fl. Det finns en stor efterfrågan på ett samlat, övergripande, enhetligt och kvalitetsmärkt planeringsunderlag för hela landet, bl.a. om vindkraft. Vidare finns det behov av en särskild satsning dels för att underlätta informationsförsörjningen för planering, lokalisering och tillståndsprövning av vindkraftsanläggningar (planerings- och beslutsunderlag), dels för att sprida allmän information om vindbruk, vindkraftverk, utbyggnadsplaner, driftsstatistik, påverkan på miljön och andra intressen m.m. Av nu nämnda skäl aviserar skapandet av ett nationellt centrum för vindbruk.

Förslaget för med sig en rad konsekvenser. Ett flertal statliga myndigheter har uppgifter som direkt eller indirekt får effekter för vindkraft. Att tillförsäkra dessa myndigheter tillgång till information kring vindkraft kan ge kostnadsminskningar när det gäller att söka, sammanställa eller ta fram information som de behöver för att verkställa sina arbetsuppgifter. De prövningar som skall göras av olika myndigheter kan tidsmässigt kortas om relevant information finns lätt tillgänglig.

För företag som har som arbetsfält att planera och projektera för vindkraft kommer tillgången på information att minska risken för att kostsamma och felaktiga etableringsprocesser inleds på grund av bristande underlag. God tillgång till information om vindförutsättningarna är avgörande för bedömningar av tänkta vindkraftsanläggningars lönsamhet. Att få information om den tekniska utveckling som sker inom vindkraftsbranschen gynnar framför allt mindre företag som inte har så stora möjligheter till omvärldsbevakning. Tillgång till information om förutsättningar för näringsverksamhet baserad helt eller delvis på vindkraft förklarar, och därmed förenklar för start av nya företag.

Kommunerna ges förbättrade möjligheter att på ett kostnadseffektivt sätt få tillgång till underlag för både fysisk planering och andra beslut som rör vindkraft. Förbättrad tillgång till angränsande kommuners planer när det gäller vindkraft underlättar den kommunala samordningen. Kommunens miljötillsyn blir effektivare med relevant och uppdaterad information kring miljöeffekter.

Enskilda och grupper av medborgare kan på ett enkelt sätt få information om vad som planeras i deras närmiljö, miljöeffekter av vindkraft och vilka förutsättningar som gäller för att bygga vindkraftsanläggningar. För de som vill bygga vindkraftverk blir processen enklare och därmed minskar kostnaderna. De som känner osäkerhet kring vad en etablering medför kan få svar på detta och ta ställning utifrån fakta. Kostnader för att anlita dyr expertis vid olika processer minskar.

Ett nationellt centrum för vindbruk kan på ett koordinerat sätt ta fram och sammanställa information. Risken för dubbelarbete och därtill hörande kostnader minskar därmed. Det gäller samtliga involverade parter, alltifrån myndigheter till företag och enskilda.

10 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt

3 §

Paragrafen ändras på så sätt att vindkraftverk undantas från *första stycket* d) enligt vilken fastighetsskatten för elproduktionsenheter utgör 0,5 procent av taxeringsvärdet. I stället införs i första stycket en ny punkt f) av vilken det framgår att fastighetsskatten för vindkraftverk utgör 0,2 procent av taxeringsvärdet.

Det införs ett nytt *sjätte stycke* av vilket det framgår att den sänkta fastighetsskatten för vindkraftverk kan utgöra ett stöd av mindre betydelse och således faller under EG-rättens regler för sådana stöd.

Förteckning över remissinstanser för Vindkraftsutredningens betänkande Rätt plats för vindkraften (SOU 1999:75)

Svea hovrätt, Miljööverdomstolen, Växjö tingsrätt, Miljödomstolen, Kammarrätten i Göteborg, Kammarkollegiet, Statskontoret, Försvarmakten, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Kustbevakningen, Överstyrelsen för civil beredskap, Statens räddningsverk, Flygtekniska försöksanstalten, Socialstyrelsen, Statens fastighetsverk, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Gotlands län, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Kungl. Tekniska högskolan, institutionen för byggnadsteknik, Uppsala universitet, institutionen för geovetenskap, Göteborgs universitet, kulturgeografiska institutionen, Göteborgs universitet, avdelningen för miljömedicin, Chalmers tekniska högskola AB, institutionen för elkraftteknik, Statens jordbruksverk, Fiskeriverket, Sametinget, Sveriges lantbruksuniversitet, Riksantikvarieämbetet, Naturhistoriska riksmuseet, Teracom AB, Naturvårdsverket, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Boverket, Post- och telestyrelsen, Banverket, Vägverket, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Närings- och teknikutvecklingsverket, Sveriges geologiska undersökning, Glesbygdverket, Turistdelegationen, Affärsverket Svenska Kraftnät, Statens energimyndighet, Borgholms kommun, Mörbylånga kommun, Gotlands kommun, Malmö kommun, Trelleborgs kommun, Halmstads kommun, Landskrona kommun, Falkenbergs kommun, Laholms kommun, Varbergs kommun, Lysekils kommun, Orust kommun, Tanums kommun, Örebro kommun, Härjedalens kommun, Kramfors kommun, Jokkmokks kommun, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, Sveriges Hembygdsförbund, Svenska Kommunförbundet, Svenska Samernas Riksförbund, Svenska Naturskyddsföreningen, Lantbrukarnas Riksförbund, Hushållningssällskapens Förbund, Svenska kraftverksföreningen, Sveriges Elleverantörer, Svenska Turistföreningen, Comviq, Elforsk AB, Europolitan AB, Tele 2, Föreningen svenskt landskapsskydd, Föreningen Sveriges landsantikvarier, Läns museernas samarbetsråd, Svensk vindkraftförening, Sveriges fiskares riksförbund, Sveriges hamn- och stuveriförbund, Sveriges ornitologiska förening, Sveriges skogsindustrier, Telia AB.

Förteckning över remissinstanser för Energimyndighetens rapport Vindkraften i Sverige

Svea hovrätt, Miljööverdomstolen, Stockholms tingsrätt, Miljödomstolen, Växjö tingsrätt, Miljödomstolen, Kammarkollegiet, Sveriges exportråd, Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Överstyrelsen för civil beredskap, Statens räddningsverk, Kustbevakningen, Riksrevisionsverket, Länsstyrelsen Uppsala län, Länsstyrelsen Södermanlands län, Länsstyrelsen Östergötlands län, Länsstyrelsen Kalmar län, Länsstyrelsen Gotlands län, Länsstyrelsen Blekinge län, Länsstyrelsen Skåne län, Länsstyrelsen Hallands län, Länsstyrelsen Västra Götalands län, Länsstyrelsen Gävleborgs län, Länsstyrelsen Västernorrlands län, Länsstyrelsen Jämtlands län, Länsstyrelsen Västerbottens län, Länsstyrelsen Norrbottens län, Kungliga tekniska högskolan, Uppsala universitet, Lunds universitet, Högskolan i Kalmar, Högskolan på Gotland, Göteborgs universitet, Mitthögskolan, Östersund, Chalmers tekniska högskola, Statens jordbruksverk, Fiskeriverket, Riksantikvarieämbetet, Naturhistoriska riksmuseet, Naturvårdsverket, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Boverket, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Post- och telestyrelsen, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Sveriges geologiska undersökning, Turistdelegationen, Affärsverket svenska kraftnät, Verket för näringslivsutveckling, Verket för innovationssystem, Elcertifikatutredningen, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Svenska Naturskyddsföreningen, Svenskt Näringsliv, Lantbrukarnas Riksförbund, Svensk Energi, Föreningen svenskt landskapsskydd, Greenpeace Norden, Vindgruppen i Sverige AB, Svensk Vindkraftförening, Sveriges Energiföreningars Riksorganisation, Sveriges Fiskares Riksförbund, Sveriges Jordägareförbund, Sveriges Ornitologiska förening, Sveriges Vindkraftsleverantörer, Världsnaturfonden

Förteckning över remissinstanser för Boverkets rapport Förutsättningar för storskalig utbyggnad av vindkraft i havet, Vänern och fjällen

Växjö tingsrätt, miljödomstolen, Umeå tingsrätt, miljödomstolen, Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt, Statens räddningsverk, Kustbevakningen, Totalförsvarets forskningsinstitut, Statskontoret, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Gotlands län, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Västerorrlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Uppsala universitet, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Kalmar, Högskolan på Gotland, Göteborgs universitet, Fiskeriverket, Sametinget, Sveriges lantbruksuniversitet, Riksantikvarieämbetet, Naturhistoriska riksmuseet, Naturvårdsverket, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Sveriges geologiska undersökning, Affärsverket svenska kraftnät, Statens energimyndighet, Östhammars kommun, Borgholms kommun, Mörbylånga kommun, Torsås kommun, Gotlands kommun, Karlskrona kommun, Malmö kommun, Trelleborgs kommun, Falkenbergs kommun, Laholms kommun, Varbergs kommun, Göteborgs kommun, Lysekils kommun, Orust kommun, Tanums kommun, Malungs kommun, Gävle kommun, Sundsvalls kommun, Örnsköldsviks kommun, Bergs kommun, Härjedalens kommun, Strömsunds kommun, Skellefteå kommun, Storumans kommun, Umeå kommun, Jokkmokks kommun, Kiruna kommun, Luleå kommun, Piteå kommun, Svenska Kommunförbundet, Svenska Samernas Riksförbund, Svenska Naturskyddsföreningen, Svensk Energi, Svenska Turistföreningen, Elforsk AB, Föreningen svenskt landskapsskydd, Föreningen Sveriges landsantikvarier, Greenpeace, Läns museernas samarbetsråd, Sportfiskarna, Svensk vindkraftförening, Sveriges fiskares riksförbund, Sveriges ornitologiska förening, Sveriges vindkraftsleverantörer, Vindkraftsbranschens investerings- och projekteringsföretag, Världsnaturfonden WWF

Förteckning över remissinstanser för Egendomsskattekommitténs betänkande Reformerade egendomsskatter (SOU 2004:36)

Svea hovrätt , Kammarrätten i Göteborg, Länsrätten i Stockholms län, Länsrätten i Stockholms län, Länsrätten i Skåne län, Länsrätten i Skåne län, Stockholms Handelskammare, Finansinspektionen, Ekonomistyrningsverket, Riksrevisionen, Skatteverket, Statskontoret, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Lunds universitet, Handelshögskolan i Stockholm, Boverket, Lantmäteriverket, Statens energimyndighet, Verket för näringslivsutveckling, Värmdö kommun, Ängelholms kommun, Strömstads kommun, Pensionärernas Riksorganisation, Sveriges Pensionärsförbund, Svenska Kommunförbundet, Sveriges advokatsamfund, Svenska Handelskammareförbundet, Svenskt Näringsliv, Företagarnas Riksorganisation, Lantbrukarnas Riksförbund, Svensk Energi, FAR, Sveriges Försäkringsförbund, Tjänstemännens Centralorganisation, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Svenska Bankföreningen, Aktiespararna, Fastighetsägarna Sverige, Fondbolagens Förening, HSB Riksförbund, Hyresgästernas Riksförbund, Riksbyggen, SBC Bostadsrättscentrum, Stockholmsbörsen AB, Svenska Fondhandlareförening, Sveriges Byggindustrier, Villaägarnas Riksförbund

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 mars 2006

Närvarande: Statsministern Persson, statsråden Freivalds, Sahlin, Pagrotsky, Messing, Y. Johansson, Bodström, Sommestad, Karlsson, Nykvist, Andnor, Nuder, M. Johansson, Hallengren, Björklund, Holmberg, Jämtin, Österberg, Orback, Baylan.

Föredragande: Mona Sahlin

Regeringen beslutar proposition Miljövänlig el med vindkraft – åtgärder för ett livskraftigt vindbruk